

A hegyi beszéd

Watchman Nee: Máté evangéliumának magyarázata (1950-52),

3. rész

Bevezetés

Mt 5,1-2

Máté evangéliumának 5-7. fejezetében találjuk a hegyi beszédnek nevezett tanítást. E két fejezet alkotja Máté evangéliumának harmadik részét. Ezt hat különböző szakaszra oszthatjuk; előbb azonban bevezetéképpen néhány dolgot tisztáznunk kell.

Mt 5,1-2. Urunk látta a sokaságot, a Galileából, a Tízvárosból, Jeruzsálemből, Júdeából és a Jordánon túlról érkezettek nagy tömegét (Mt 4,25). Bár nagyon sokan voltak, Jézus ezúttal nem maradt velük, mint máskor, mikor meggyógyította a betegeket és kiűzte a démonokat. Most valami más terve volt, ezért felment a hegyre (igazából egy magas dombra). Sokan nem tudták oda követni, de a tanítványok vele mentek. A tanítványok másmilyenek voltak, mint a sokaság. „Ő pedig megnyitotta száját és tanította őket.” Az a szó, hogy „őket”, a tanítványokra vonatkozik, nem a sokaságra. Vizsgáljunk meg először is néhány, a Máté evangéliumában található, hegyi beszédnek nevezett résszel kapcsolatos tévedést.

1) Az eltelt kétezer év során a hegyi beszéd értelmezése mindig is nehézséget jelentett a gyülekezetben. Sokan úgy vélik, az Úr ezen igéi a világnak szólnak. Úgy látják, az Úr itt általában véve a szembeszegülő magatartás ellen tanít, és ebből kiindulva azt hirdetik a világnak, hogy soha ne tanúsítsanak ellenállást, és szeressék ellenségeiket. Ám ha tanulmányozzuk ezt az igeszakaszt, azonnal felismerjük a tévedést ebben a vélekedésben. Az Úr ugyanis nem a síkságon mondta el mindezt, hanem fent, a hegyen. Nem a sokasághoz szólt, hanem a tanítványaihoz. A hegyi beszéd nem Krisztus üzenete a világnak, mely hamarosan elmúlik, hanem ez az üzenet a saját tanítványainak szól. A világnak nincs szüksége ilyen magasztos életfilozófiára. A világban lévő embereknek világosságra van szükségük; világosságra, hogy megismerhessék az életet, mely képes megszabadítani őket a haláltól. Nekik üdvösségre¹ van szükségük. Egyetlen bűnös sem menekülhet meg a hegyi beszéd tanításának megtartása által.

Ez a tanítás a *keresztény* életnek szól. A kereszténység nem Krisztus *tanítását* adja tovább a bűnösöknek; egyedül Krisztus *életét* tudja közvetíteni nekik. Bárki, aki a *világnak* próbálja átadni a hegyi beszéd tanítását, súlyosan téved. Minden ezirányú kísérlet csak azt bizonyítja, hogy az illető maga sincs tisztában azzal, mit jelent valójában a kereszténység.

2) Sokan vannak olyanok is, különösen az utóbbi néhány évtizedben, akik azt feltételezik, hogy a hegyi beszéd a zsidóknak szól. Úgy tartják, hogy Máté evangéliuma a zsidóknak szóló evangélium, ezért tehát ezek az igék is nekik szólnak. De korábban már felhívtam a figyelmet ennek az evangéliumnak a fő jellegzetességére². Habár írója zsidó, mégis sokkal több pogány települést jegyez fel, mint bármelyik másik evangélium. A 4. fejezettől a 18-ig legfőképp arról beszél, mit cselekedett az

1 Üdvösség: *szótéria* – jelentése: szabadítás, szabadulás, megmentés, megmenekülés – ford. megj.

Úr Galileában – a pogányok Galileájában. Kinek szólnának akkor ezek az igék az 5-7. részben? Nem szólhatnak egyedül a zsidókhöz, különben a másik három evangéliumnak (Jánost is beleértve) is csak a zsidókhöz kellene szólania.

Kit nevez az Ige ebben a szakaszban tanítványoknak? Zsidókat vagy keresztényeket? Nem a zsidókat, bár az Úr első tanítványai kétségtelenül zsidók voltak. Az Igéjében Isten tanítványokat mond, nem zsidókat. Mind a négy evangéliumban valahányszor az a szó szerepel, hogy „tanítványok”, ez mindig azokra vonatkozik, akik azért jogosultak az Úr igéjét hallgatni, mert Jézus követői, és nem azért, mert zsidók. „Ti azért legyetek tökéletesek, mint ahogy mennyei Atyátok tökéletes” (Mt 5,48). Más szóval, a tanítványok Isten gyermekeit jelentik. Később, feltámadása után az Úr minden nép és nemzet közül azokat nevezi tanítványainak, akik hisznek Benne (lásd Mt 28,18-19). A „tanítvány” szó ezért nem más, mint a „keresztény hívő” szinonimája. Nem korlátozódik pusztán a zsidó származású hívőkre, hanem mindazokat jelenti bármely nemzetből, akik hisznek az evangéliumban, és alámerítkeztek az Atya, a Fiú és a Szent Szellem nevére. Az a szó tehát, hogy „tanítványok”, nem csak a zsidó hívőket jelenti, hanem ez minden keresztény közös megnevezése. Következésképpen joggal állíthatjuk, hogy ez a tanítás nem elsősorban a zsidókhöz szól.

A Cselekedetek könyvében Krisztus mennybemenetele és a Szent Szellem eljövetele után mindazokat, akik az Úrban hisznek, az Úr tanítványainak nevezik (Csel 6,1.2.7; 9,10.19.26; 11,26). Tehát mindazok, akik hisznek az Úr Jézusban, tanítványok. A Csel 11,26-ban azt olvassuk, hogy a tanítványok keresztények. Először tanítványoknak nevezték őket, utána pedig keresztényeknek. Ezért ha valaki megpróbálja ennek a szónak a jelentését pusztán a zsidókra szűkíteni, az azt jelenti, hogy nem ismeri az Igét.

A hegyi beszéd tehát a tanítványoknak, azaz a keresztényeknek szól, nem pedig „a zsidóknak”. További bizonyítékért nézzük meg a Csel 11,20-at is, ahol a pogányok tanítványokká lettek; Csel 14,22.28, ahol ezek a tanítványok mind a nemzetekből valók; Csel 15,10, ahol az egész fejezet szintén pogányokról szól; Csel 16,1, ahol egy Timótheus nevű tanítványról olvasunk, aki félig zsidó, félig pogány; Csel 18,23.27, ahol minden szereplő nemzetekbeli tanítvány; Csel 19,9.30; 20,1; 21,4, ahol csupa nemzsidó tanítványról van szó, és így tovább.

3) A Máté 5-7-tel kapcsolatos harmadik tévedés, hogy sokak szerint a hegyi beszéd az eljövendő királyságban élőknek szól, és ezért a jelenben nem vonatkozik ránk. Ez is súlyos hiba, hiszen amikor a jövőben az ezeréves királyság megkezdődik, a földön igazságosság és béke fog uralkodni. A világ aranykora lesz ez az időszak. Nem lesz sem erőszak, sem igazságtalanság. Találónan nevezik ezeréves jubileumnak (felszabadulási ezredévnék) is. Amikor azonban a hegyi beszédet olvassuk, azt látjuk, hogy a királyság eljövendő korszakától igencsak különböznek azok életkörülményei, akiknek ezt a tanítást meg kell tartaniuk: a) „Boldogok a szellemben szegények” (vagy Lukácsnál: „Boldogok vagytok, szegények” – Lk 6,20). Itt még mindig van szegénység, a millennium alatt nem lesz szegénység. b) „Boldogok, akik gyászolnak” – akik ma gyászolnak, boldogok lesznek a jövőben. De lesz-e majd gyász a millennium alatt? c) A világ ma tele van versengéssel, küzdelemmel, ezért nekünk szelídeknek kell lennünk. Ma van itt az ideje, hogy éhezünk és szomjúhozzuk az igazságosságot, hogy irgalmasok, tisztaszívűek és békességet teremtők legyünk. Ma üldözhetnek bennünket. Az ezeréves királyságban ki üldözhetne? Ezek tehát a mostani kor körülményei, nem az elkövetkezőé.

2 „Máté úgy mutatja be az Urat mint királyt; Márk úgy mint szolgát vagy rabszolgát; Lukács úgy mint embert vagy papot Isten előtt; János pedig úgy mint Istent.” (Máté ev. magyarázata, bevezetés – ford. megj.)

Ha még jobban megvizsgáljuk ezt az egész kérdést, hamar észrevehetjük, hogy azon a napon nem lesz semmilyen sötétség a földön, és ezért nem is lesz szükség arra, hogy mi, hívők só és világosság legyünk. Csak amikor távol van a Vőlegény, akkor kell böjtölni. A hegyi beszéd pedig azt tanítja, hogy böjtöljünk, ami világosan jelzi, hogy nincs itt a Vőlegény. Továbbá azt olvassuk: „Jöjjön el a Te királyságod³” (Mt 6,10). Szükséges-e vajon ezt kérnünk az ezeréves királyság ideje alatt? Mindezeket tekintetbe véve tehát, csak azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a hegyi beszéd tanítása *jelenlegi* használatra szól, azért hogy *most* tartsuk meg, és *most* járjunk szerinte.

4) Sokan úgy vélik, hogy a kereszténység valójában az apostoli levelekben található, nem az evangéliumokban. Jobban hangsúlyozzák Pál apostol leveleit, mint az Úr szavait. Azzal érvelnek, hogy a kegyelem evangéliuma a levelekben található, nem az evangéliumokban. De figyeljünk csak oda, mit mond az Úr az Ő igéiről. Nem az Ő igéi a gyülekezet öröksége?

Ebben az egész vitában az első és legfontosabb, hogy megválaszoljuk a kérdést, mikor ért véget a törvény korszaka. A Máté 11,13 szerint „a próféták mindnyájan és a törvény Jánosig prófétáltak”. Következésképpen az evangélium Krisztussal kezdődik. Ne gondoljuk, hogy az az időszak, mikor az Úr Jézus a földön élt, még mindig a törvény korszakához tartozott! Az Úr Jézus, ahogyan azt a Lukács 16,16 följegyzí, világosan kijelenti, hogy „a törvényt és a prófétákat Jánosig hirdették, attól fogva az Isten Királyságát (jóhírként) hirdetik, és mindenki erőfeszítéssel jut abba” (Vida ford.). Ebből az következik, hogy Bemérintő János után azonnal az Isten királyságának evangéliumát hirdették. Ezért, amit az Úr itt a Máté 5-7-ben és máshol mond, azok az Isten királysága evangéliumának az igéi. Ezek nem a törvény korszakához tartozó igék! Ugyan az Úr halála még nem következett be, de az evangélium korszaka már elkezdődött.

A János 3-ban és 4-ben följegyzett események egyértelműen az Úr halála előtt történtek, mégis érvényes, hogy aki hisz, nem fog elveszni, hanem örök élete van. Az evangéliumi korszak elkezdődött. Az Úr igéi a kegyelem korszakának az igéi, nem a törvény korszakáé. Ahogyan a János 8,25-ben olvassuk, az Úr saját maga hivatkozik úgy igéire, mint „amit kezdettől fogva szólok nektek”. Az Ő szavait nem érinti semmilyen korszakváltozás. A János 12,48-50-ben az Úr Jézus azt mondja, hogy az Ő igéjét nem lehet sem megváltoztatni, sem megmásítani. Mielőtt fölment volna a mennybe, kijelentette, hogy az Ő igéi az Atya igéi, és az Atya igéje megbízható (Jn 17,8.14.17). Ami Jézust illeti, földi szavai hozzátartoznak az Ő magasztos küldetéséhez. Bárki, aki meg akarja másítani az Ő igéit, nem alkalmas arra, hogy Neki szolgáljon.

„Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek” (Mt 28,20). Ki meri azt állítani, hogy a hegyi beszéd tanítása nem a gyülekezetnek és nem a mostani időre adatott? Hogyan tekint Pál az Úr szavaira? Az efezusi véneknek azt mondta: „Emlékezzetek az Úr Jézus igéire” (Csel 20,35). Pál aláveti magát az Úr igéinek, mondván: „Krisztus beszéde (igéje) lakozzék bennetek gazdagon” (Kol 3,16). Milyen súlyosak Pál szavai a Timótheusnak írott első levélben a 6. rész 3-4-ig: „Ha valaki másképpen tanít, és nem követi a mi Urunk Jézus Krisztus egészséges beszédeit (igéit) és a kegyesség szerint való tudományt, az felfuvalkodott, aki semmit sem ért, hanem vitatkozásokban és szóharcokban szenved, amelyekből származik irigység, viszálykodás, káromlások, rosszakaratú gyanúsítások” (Károli ford.).

Az Úr igéjét ezért teljes egészében meg kell tartanunk. Senki sem rövidítheti meg vagy veheti semmibe, amit Ő mond.

3 *Baszileia* – jelentése: 1) királyság, birodalom, ország 2) az a terület, amelyre a király uralma kiterjed 3) királyi uralom – ford. megj.

5) Voltak, akik egymás mellé tették az apostoli levelekben talált igéket és a hegyi beszéd igéit, és fölfedezték bennük a hasonlóságot. A hegyi beszédet úgy kell tekinteni, mint a mennyek királyi uralmáról szóló tanítást, mint annak az igazságát. Némelyek szerint azonban a királyi uralom véget ér az Úr feltámadása és felvitetése után. Ezért azt állítják, hogy amit a hegyi beszéd a mennyek királyi uralmáról mond, az nem más, mint csupán a törvény korszaka és a kegyelem korszaka közötti rövid időszakra szóló, átmeneti tanítás.

Olvassuk el azonban gondosan a Cselekedetek 1,3-at, ahol azt látjuk, hogy az Úr a feltámadása *után* negyven nap során az Isten királyi uralmával kapcsolatos dolgokról beszélt a tanítványainak. A Csel 8,12-ben azt olvassuk, hogy Fülöp „az Isten királyságáról és Jézus Krisztus nevééről szóló örömhírt (örömmüzenetet) hirdette”. Ez a Szent Szellem eljövetele *után* történt. A Csel 14,22-ben Pál és Barnabás bátorította a tanítványokat, „(mivel)hogy sok háborúságon (nyomorúságon) át kell nekünk bemennünk az Isten királyságába”. A Csel 19,8-ból megtudjuk, hogy Pál három hónapon keresztül „bátran szolt, érvelt, és igyekezett meggyőzni őket az Isten királyságának dolgairól”. A Csel 20,25-ben azt látjuk, hogy Pál rendszeresen hirdette Isten királyi uralmát. És a Cselekedetek könyve legvége felé Pál még mindig Isten királyságát hirdeti (lásd Csel 28,23.31). Pál leveleitől a Jelenések könyvéig huszonnégy helyen említi az Ige Isten királyságát.

Következésképpen megállapíthatjuk, hogy Isten királyi uralma nem áll ellentétben a kegyelem korszakával. A törvény Bemertő János eljövetelével véget ért, és azóta folyamatosan Isten királyi uralmát hirdetik. Isten királyi uralma a kegyelem korszakával esik egybe. Ezért annak fényében, amit a különféle ellentmondásokkal kapcsolatban eddig elmondtunk, bizton állíthatjuk, hogy a Máté 5-7-ben leírt hegyi beszéd a keresztényeknek szól, és nem a világnak; nem „a zsidóknak”, és nem is az elkövetkező ezeréves korszakban élőknek.

Némelyek számára szükségtelennek tűnhetnek a fenti magyarázatok; de tekintve, hogy oly sok eretnenség kering, tanácsosnak tűnt tisztázni az igazságot. Ne annak higgyünk, ami ézszerűnek látszik, hanem egyedül annak higgyünk, amit maga az Ige mond.

Mást is meg kell még vizsgálnunk azonban ebben a bevezetőben. Először is meg kell állapítanunk, mi is pontosan a mennyek királysága a hegyi beszédben. Mit jelent az Ószövetségben? Mit jelent a Máté 5-7-ben és mit a Máté 13-ban? Az 5-7. fejezetben nagyon másnak látszik a menny királysága a 13. fejezetben leírtakhoz képest. Az előbbiben a mennyek királysága világos, mint a nap, az utóbbiban azonban rendkívül összetettnek tűnik. Ez sok igetanulmányozó számára jelent problémát.

Az Ószövetségben – a Dániel 2,44-ben és a 7,13-14-ben – egyértelműen kiderül, hogy a menny fog uralkodni. Más próféták, mint például Zakariás, Ézsaiás és Dávid szintén kijelentik, hogy Isten fel fog állítani egy királyságot. A királyság legfőbb népe Izráel fiai lesznek; de ott lesznek a királyságban a (juh)nemzetekhez tartozók is (lásd Mt 25,31). Végül mindenki ismerni fogja Jahvét, és imádni fogják Istent. Nem csak az emberiség lesz áldott, hanem a vadon élő és más állatok is. Ezt a királyságot jövendőli meg az Ószövetség. Világos, hogy a mennynek ez a királysága, melyről az Ószövetség beszél, nem kapcsolódik a gyülekezet korszakához, és nem is azt a mennyet vagy az Új Jeruzsálemet jelöli, amelyet a keresztények várnak. Tehát ez nem a ma keresztényeire vonatkozik, és nem is a jövőbeli mennyről beszél, hanem egy másik korszakról⁴.

Az újszövetségi időszakban János után Urunk hirdeti, hogy „a mennyek királyi uralma elközelített”. Mit jelent a mennyek királyi uralma? A Máté 3 szerint Bemertő János azt hirdette, hogy „elközelgett a

4 További magyarázatért lásd lejjebb az 5,3-16 résznél az Első szakasz (7) pontjának végkövetkeztetéséhez fűzött lábjegyzetet – az angol fordító megj.

mennyek királyi uralma”. A 4. fejezet feljegyz, hogy az Úr ugyanezt jelenti be. Az 5. fejezet idejére a mennyek királyi uralma eljött. Valóban, az 5-7. fejezet idején már valóban eljött a királyi uralom. Az Ószövetség arról beszél, hogy az ott megjövendőlt királyság földi *körülményei* milyenek lesznek a jövőben. Amikor az Úr beszél a királyságról a Máté 5-7-ben, akkor Ő a mennyek királyságának uralkodóira, az *emberekre* utal. Amit pedig a Máté 13-ban mond a királyságról, az a királyság *történelmére* vonatkozik. Mindhárom említés a királyságra világít rá. Emberek egy meghatározott köre jön létre; nélkülük ez a királyság soha nem jöhetne el. Tehát a hegyi beszéd arról szól, hogy milyeneknek kell lenniük ezeknek az embereknek.

Az Úr tehát itt nem a körülményekre, hanem az emberekre helyezi a hangsúlyt. Ezért mondta utána Péternek, hogy „neked adom a mennyek királyságának kulcsait” (Mt 16,19) – azokat a kulcsokat, melyekkel meg lehet nyitni a mennyek királyságának ajtaját, de nem azért, hogy kiengedjék annak külső jellemzőt, hanem, hogy beengedjék az embereket. És később meglátjuk, hogy az ajtó valóban megnyílt pünkösöd napján, amikor a zsidók bementek. Másodízben pedig Kornéliusz házában nyílt meg, és a pogányok is bemehettek. Továbbá, az Úr a démonúzás által kinyilvánította, hogy „elérkezett hozzátok az Isten királyi uralma” (Mt 12,28). Tehát ahol az Úr, ott az Isten királyi uralma. De a Máté 5-7 azt mondja, hogy ahol hívők vannak együtt, ott is jelen van az Isten királyi uralma. Bármikor és bárhol hívők olyanokká válnak, mint amilyen emberekről a hegyi beszédben olvasunk, ott eljön a mennyek királyi uralma.

Ne fordítsunk túl sok figyelmet a külső jellegzetességekre, hogy ezek miatt netán azt gondoljuk, a mennyek királysága nem fog eljönni addig, míg ezek a megfelelő körülmények meg nem lesznek; hanem értsük meg, hogy az emberek által képviselt királyság sokkal fontosabb, mint az, amelyiket bármilyen külső körülmény jellemez. Következésképp azt mondhatjuk tehát, hogy a Máté 5-7 azt tudatja velünk, hogy amikor hívőknek egy nagyon különleges és új társasága jön létre, akkor és ott megjelenik a királyság.

A Máté 13 viszont a királyság egy másik vonatkozásáról beszél. Az ott szereplő hét példázat azt mutatja be, hogy külsőleg milyen ez a királyság. Azt látjuk meg tehát belőlük, hogy a mennyek királysága milyen *történelmi fordulatokat* vesz, amikor hirdetik a földön. Itt is a királyi uralomról van szó, csak éppen a külső megjelenéséről. Ez tehát a kereszténység, amit a világ lát; ez a kereszténység külső megjelenése ebben a korszakban.

Miért beszél az Úr ezekről a magasztos és szigorú kívánalmakról a Máté 5-7-ben? A hegyi beszéd elején, mint arra föntebb már utaltunk, a hangsúly az emberek azon csoportján van, amelynek kialakítására az Úr törekszik. Az első hét boldogmondásban többes szám harmadik személy található: „ők” (valakik); az utolsó kettőben viszont már többesszám második személy szerepel: „ti” („titeket”). A mennyek királyságának minden ilyen tagja meghatározott jellegzetességekkel bír. Ez önmagában jelzi a kegyelem és a törvény közötti különbséget. (Jómagam nem is szeretem, amikor a Mt 5-7-et úgy nevezik, hogy „a mennyek királyságának *törvénye*”). Mert mi a törvény? Nézzük meg a Róma 5,20-at és a 6,14-et: „a törvény pedig melleleg jött be, hogy a bűn megszorodjék, ahol pedig megsokasodott a bűn, ott túláradt a kegyelem”; „mert a bűn rajtatok már nem fog uralkodni, mert nem vagytok törvény alatt, hanem kegyelem alatt” (Vida ford.). A törvény olyan, mintha a vízben próbálnánk meg tüzet gyújtani, vagy aranyat keresnénk a homokban. Minél kevésbé vagyunk képesek megtenni valamit, annál inkább követeli, hogy megtegyük. Ezt jelenti a törvény, ahogyan az Ige élénk tárja. A világi törvények tulajdonképpen parancsok. A bibliai törvény viszont nem azért adatott, hogy

megtartsuk, hanem azért, hogy megszegjük, hogy a természetes énünk tehetetlensége nyilvánvalóvá legyen, és a bűn még inkább megnövekedjen.

Mennyire más azonban a hegyi beszéd! Eljött az Isten Fia; meghalt, eltemették és föltámadt. A Szent Szellem leszállt rá, ahogyan a Máté 3-ban meg van írva; következésképpen minden földi cselekedetét a feltámadás és a Szent Szellem eljövételének alapján végezte. Noha a kereszthalál, a feltámadás és a Szent Szellem pünkösdi eljövetele még hátravolt, Ő mindazonáltal már ezen az alapon állt. (Aki hisznek Jézusban, amint azt a János 3-ban olvassuk, örök életük van, mert Isten előtt Ő már bemerítkezett a halálba, akkor is, ha fizikailag akkor még nem halt meg.) Isten nézőpontjából az Úr már a halál talaján állt, mivel valóban be kellett merítkeznie az önmagának való meghalásba ahhoz, hogy beléphessen az Istenért végzett szolgálatba. Immár a Szent Szellem Benne és Rajta van. És most már nyugodtan adhat nekünk – a hegyi beszédben – ilyen szigorú parancsokat. Mert minél nehezebb a követelmény, annál erőteljesebben válaszol rá a bennünk lévő isteni élet.

Az Urunktól kapott élet kimeríthetetlen. Nincs semmi meglepő abban, ha a saját tűrőképességünket meghaladva képesek vagyunk kitartani. Isten kívánalmainak soha nincs vége; sőt, egyre növekednek, de a bennünk levő élet mindig átvisz minket a nehézségeken. Ezért, aki azt mondja, hogy a hegyi beszéd törvényt fektet le, az nem tud semmit sem a törvényről, sem az életről. (Vegyük észre, hogy a hegyi beszéd tanítása alapján élt élet nem a *törvény*, hanem a *kegyelem* alatt élt élet.) Ne vessük meg hát, ha megpróbál bennünket az Úr! Mert a próbatétel során válik láthatóvá a bennünk levő élet. Minél többet követel Isten ettől az isteni élettől, annál jobban megmutatkozik, ami ebben az életben el van rejtve. Isten adja a parancsot, de szintén Isten az, aki a bennünk levő isteni életével megtartja azt. Isten maga teljesíti, amit megkövetel. Ezért tehát a hegyi beszéd nem törvény. (Ami a Sínai-hegyen adatott, az valóban törvény, mert az olyasvalami, amit nem vagyunk képesek megtartani.) Amikor mi, hívők elkezdjük a hegyi beszéd tanítását követni, ahogyan az a Máté 5-7-ben meg van írva, minden tudatosság nélkül be fogjuk tölteni azt. Lehetségessé válik a lehetetlen. És pontosan ezt jelenti kereszténynek lenni: hogy naponként megnyilvánul az, ami az embernek lehetetlen. Ezért mondja a Róma 6,17, hogy ami itt a Máté 5-7-ben szerepel, igazán a kegyelem alá tartozik: mert Isten teszi lehetővé számomra, hogy megtegyem, amit Ő parancsol; mert nem vagyok többé sem a bűn, sem a törvény uralma alatt.

A hegyi beszéd tanítása olyan embereket alakít ki a földön, akikre ez a világ nem méltó. Nem elég, hogy az embernek élete legyen; szükséges valamilyen követelményt is támasztani ezzel az étellel szemben, különben az isteni élet nem fog megmutatkozni. Ez az élet pedig képes arra, hogy a hegyi beszéd minden egyes követelményének eleget tegyen! Ha nincsenek ilyen követelmények, az Úr bennünk lévő, mérhetetlenül nagy ereje nem fog tudni megnyilvánulni. Amikor azonban van követelmény, és ennek a követelménynek az emberben lévő isteni élet eleget tesz, ott megjelenik a valódi kereszténység. Egyfelől tehát ott a próbatétel, másfelől pedig ott van Krisztus, aki képes kiállni a próbát. És amikor mindkettő jelen van, megjelenik a kereszténység, megjelenik a mennyek királyi uralma.

Az Úr célja, hogy emberek olyan társaságát hozza létre, akik az eljövendő királyság körülményeit már most megnyerik, és már most élvezhetik. (A görög szót, melyet „nép”-nek fordítottak a Csel 15,14-ben, „emberek”-nek is lehet fordítani.) Most van az, amikor Isten kiválasztja az embereket. Milyenek legyenek? A Máté 5-7 szerintiék. Ami ezeket az embereket illeti, ők jelentik most a királyságot; a jövőben pedig uralkodni fognak az eljövendő királyságban.

Első szakasz

Mt 5,3-16

Mint korábban jeleztük, a hegyi beszédet hat szakaszra oszthatjuk. Ebben a szakaszban a királyság embereiről fogunk beszélni. Mi jellemzi ezeket az embereket, milyen természetűek? Figyeljük meg, hogy a „boldogok” szó kilencszer szerepel ebben a részben. Kik a boldogok? A görög eredeti hétszer használja, hogy „az(ok)” (ők); és kétszer, hogy „titeket”. Ebben a részben meg fogjuk nézni mindkét változatot, először kezdjük azzal a héttel, akiket itt boldognak mond.

(1) „Boldogok a szellemben szegények, mert övék a mennyek királyi uralma” (3. vers). A mennyek királyságába tartozóknak van egy közös jellemzőjük: szellemben szegények. Nem áldásos, hanem bűnös dolog a kereszténység számára, hogy a földi javak útját tapodja. Az Úr igazán a szegényeket áldja meg, de nem pusztán a külsőleg szegényeket, hanem elsősorban a belsőleg szegényeket.⁵ A kereszténységnek nem elég arra kell figyelnie, hogy az ember a külső, anyagi dolgok tekintetében legyen szegény, hiszen még az ilyenek között is lehet olyan, aki nem alkalmas a mennyek királyi uralmára. Meglehet ugyanis, hogy az anyagiakat tekintve szegény, a szívében viszont mégis vagyonos, mert reggeltől-estig folyton a gazdagságról álmodik. Sokan tényleg szegények lehetnek külsőleg, a szívük mégis jobban vágyik a vagyonra és a gazdagságra, mint bárki másé. Azaz, a szívük távolról sem szegény szellemben, hanem nagyon is gazdag és betelt. Az ilyeneknek nem lehet részük a királyságban. Az Úr első boldogmondása tehát alapvetően nem a külső, gazdasági értelemben vett szegénységről szól, hanem a szív természetéről: szegényeknek kell lennünk szellemben. A külsőleg gazdagoknak nyilvánvalóan nincs részük a királyságban, hiszen amint Jézus mondta egy másik alkalommal, nehéz a gazdagnak bejutnia a mennyek királyi uralmába (lásd Mt 19,23). De a külsőleg szegény sem megy be szükségszerűen a királyságba, mivel lehet, hogy a szíve nem szegény. Valójában a lényeg tehát nem az, hogy valaki gazdag-e, hanem hogy *vágyik-e* arra, hogy meggazdagodjon.

A szellemi szegénység elhatározás és nem körülmények kérdése. Amikor az Úr megszületett, kölcsönkapott jászolba fektették. Amikor meghalt, valaki másnak a sírjában helyezték el. És amíg élt, nem volt hova lehajtania a fejét. Földi élete során a szellemét mindig megtartotta a nélkülözés állapotában; soha nem táplált magában semmilyen vagyonszerzési vágyat. Szigorúan meg kell ítélnünk magunkban minden meggazdagodásra törő gondolatot. Pál nem azt mondta, hogy minden rossznak gyökere a vagyon, hanem pusztán megállapította, hogy „minden rossznak gyökere a pénz *szereleme*” (1Tim 6,10). Ugyanúgy szeretheti a pénzt a külsőleg gazdag és a külsőleg szegény is. Tehát nemcsak az gátolhat meg minket az Isten királyi uralmába való bejutásban, ami a *kezünkben* van, hanem ugyanúgy akadályt jelenthet az is, ami a *gondolatainkat és a szívünket* elfoglalja. Ha a szívünkben Istent szeretjük, a Mammont automatikusan gyűlölni fogjuk. Ha viszont bent a szívünkben ragaszkodunk a Mammonhoz, a szánkkal viszont azt állítjuk, hogy szeretjük Istent, akkor becsapjuk magunkat. Figyeljük meg, hogy a görög eredetiben „mindenfajta rossz” szerepel.

Éreznem kellene, hogy valami nincs rendjén, ha én gazdag vagyok, testvéreim közül sokan meg szegények. Ha az Úr a földön szegény volt, és ha ma a testvérek szegények, nekem is szegénynek kell lennem. Szégyen a gazdagság, amikor szegénynek kellene lennem. Az ilyenek nem léphetnek be Isten királyi uralmába. Vessük ki szívünkéből a pénz és az anyagi javak szeretetét! A keresztény jellem a világi

⁵ Lukács feljegyzéséből kiderül, hogy az Úr a tanítványai külső és belső állapotára egyaránt gondolt az első „boldogmondásának” kihirdetésekor. Evangéliumában ugyanis ugyanezt a mondást a következőképpen idézi: „Boldogok vagytok, ti, szegények, mert tiétek az Isten királyi uralma” (Lk 6,20) – az angol fordító megj.

dolgokat illető *veszteséghez*, nem pedig a nyereséghez való hozzáállásunkban mutatkozik meg. Akik pedig ilyen módon szegények szellemben, nekik szól a boldogmondás, hogy uralkodni fognak a királyságban, amikor az külsőleg is elérkezik. Az Újszövetség szerint a keresztényeknek be kell lépniük a mennyek királyi uralmába és ott *uralkodniuk* kell. A királyság ószövetségi időszakában élt népből a mennyek királyságának *népe* (polgárai) lesznek. A keresztények azonban vagy királyok lesznek (vagyis, akik uralkodnak), vagy be sem mennek. Akikben megvan a királyi jellem, az bemegegy, különben nem léphet be: „mert *övék* a mennyek királyi uralma” – nem azért, hogy polgárok, hanem azért, hogy *királyok* legyenek⁶ a királyságban.

(2) „Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak” (4. vers). Itt nem az embernek a saját bűnei miatti könnyhullatásáról van szó, hanem arról, hogy valaki a világ jelen állapotát siratja. Mindenhol sötétség, igazságtalanság és elnyomás uralkodik. Az emberek a Sátánt imádják. Nincs se igazságosság, se béke, se igazság. Az emberek elutasítják az Urat; tanításának ellenállnak. A föld nélkülözéssel és szenvedéssel telt meg. Természetes, hogy akiben Isten élete van, sírni fog emiatt! Ez a fajta „sírás” a legerőteljesebb reakció. Dühvel és szomorúsággal is reagálhatunk, de a sírás a legmélyebbről jövő a 42. Zsoltár szerint. A jelen állapotokat látva sírva fakadunk. Az Úr hozzáállása is ilyen volt a földön (lásd Lk 19,41-44). Ha ez a természet megvan valakiben, azt bizonyítja, hogy Isten élete mélyen beléje ivódott.

Miért sírunk? Mert szeretet van bennünk. Szeretet nélkül nem lehet könnyeket hullatni, hiszen ha nincs bennünk szeretet, semmi sem vált ki belőlünk ilyen reakciót. Szeretet nélkül se sírni, se szomorkodni nem tudunk. Ez tehát voltaképpen teszt is. Itt nem egyszerűen annyiról van szó, hogy az Úr biztat minket valamivel kapcsolatban. Azt mondja, „Boldogok, akik sírnak.” Ez az élet már bennünk van. Ha ilyen körülményekkel találkozunk, és mégsem vagyunk érzékenyek rá, kérjük az Urat, hogy terheljen meg vele minket! Ez olyasvalami, amit megtanulhatunk. Hogyan lehetünk képesek élni ebben az istentelen környezetben úgy, hogy teljesen érzéketlenek legyünk iránta? Ha ilyen a szívünk állapota, akkor miben különbözünk egyáltalán a világtól?

A görög nyelvben a sírásra itt használt szó a legfájdalmasabb zokogást jelenti. Egyfelől el kell ítélnünk, ami zajlik, másfelől viszont olyan mértékűnek kell lennie a szeretetnek bennünk, hogy sírva zokogunk miatta. Akkor azokat, akik így tesznek, egy napon megvigasztalják. Minden könnyet letörölnek arcukról. Ez nem arra utal, hogy nem lesznek érzéseink; pusztán azt jelzi, hogy már nem lesz semmi olyasmi, ami miatt sírnunk kellene. Azt jelenti, hogy nem lesznek többé ilyen fájdalmasan szomorú körülmények. És *azon* a napon Istennel együtt mi is azt fogjuk érezni, amit a Teremtés könyvében leír: hogy „jó” minden.

(3) „Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet” (5. vers). A szelídség szintén jellemvonás. Aki szelíd, az nem követelőzik, semmit sem akar saját magának, és teljesen megelégedett Isten akaratával és elrendezésével az életére nézve. Bízik Isten szeretetében, noha az megpróbáltatások mögött rejtőzik, és hiszi, hogy Isten rendelése – bármi legyen is az – a lehető legjobb mindenkor. Nem küzd és nem harcol saját magáért. Kész megtagadni önmagát és örömmel fölvenni a keresztet. Aki nem áll ki önmagáért, aki elfogadja a keresztet, az máris szelíddé válik, aki gyengéd és finom Isten előtt. Milyen ember szeretnél lenni: megfeszített, vagy olyan, aki magát mindig előtérbe tolja? Hordozod-e a keresztet, vagy inkább ragaszkodsz a jogaidhoz?

Az Úr Maga is szelíd volt, ezért arra hív minket, hogy tanuljunk Tőle; az ilyenek pedig nyugalmat találnak a lelkükben. Semmi miatt nem fognak aggodalmaskodni. Röviden: „öröklik a földet”.

⁶ E fogalmak további tisztázásáért lásd lejjebb a (7). pont konklúziójához fűzött lábjegyzetet – az angol fordító megj.

Emberileg szólva, ahhoz, hogy a földön bármit örököljünk, küzdeni és harcolni kell – az ilyen helyzetekben a szelídeknek nem sok esélyük van. Ebben a boldogmondásban azonban az Úr azt mondja, hogy nagy meglepetés lesz: a szelídek öröklik a földet; egy napon e világ királysága a mi Urunk és az Ő Krisztusának királysága lesz (lásd Jel 11,15). A földet örökölni azt jelenti, hogy a majdan megjelenő királyságot fogják örökölni.

(4) „Boldogok, akik az igazságosságra éheznek és szomjaznak, mert ők megelégtettek” (6. vers). Az éhség és a szomjúság egyaránt kínzó érzés. Ha valaki úgy vágyik az igazságosságra, mint az éhező és a szomjazó, az azt jelenti, hogy igen erősen kívánja, és vég nélkül képes kutatni utána. Az Úr nem azt mondja, hogy „boldogok az igazságosak”, hanem azt, hogy „Boldogok, akik az igazságosságra éheznek és szomjaznak”. Ha valamikor igazán megéhezünk, kezdjük megérteni, mit jelent éhezni és szomjazni az igazságosságra. Isten ilyen hozzáállást szeretne kialakítani bennünk: féljünk, nehogy bármi hamisság találtassék bennünk, féljünk, nehogy bármi tisztátalanság érintsen minket.

Tanuljuk meg, mi az igazságos. Minél többet tanulunk, annál inkább kitágul az igazságosságunk. Amit korábban talán igazságosnak, helyesnek láttunk, most úgy találjuk, hogy inkább ne tegyük. Az igazságosság utáni éhezésünk és szomjazásunk hatóköre így egyre jobban kiterjed bennünk, és az igazságosság természete is egyre magasabb szintre jut. Ennek következtében pedig az ilyen emberek megelégtettek, hiszen a királyság igazságossággal lesz tele (Ámós 5,24). A királyságban megtapasztalható elégedettség hasonló jellegű ahhoz, amelyről az Ézsaiás 53,11 ír: „Lelke szenvedésének meglátván hasznát, megelégedik”.

Az igazságosság mértéke valóban növelhető. Minél több van belőle, annál inkább éhezünk és szomjúhozunk utána. És minél inkább éhezünk és szomjazunk az igazságosságra, annál több lesz belőle nekünk. A jövőben pedig teljesen megelégtetünk. A legkevesebb, amit az igazságosságból megtanulhatunk, hogy soha ne húzzunk hasznot másokból. Aki tehát ezt még nem tanulta meg, az nem igazán tanult meg bármit is az igazságosságról. Tanuljunk meg visszaadni mindent, ami nem a miénk.

(5) „Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek” (7. vers). Ez is nagyon fontos jellemvonás. Irgalmasnak lenni azt jelenti, hogy elnézőek és türelmesek vagyunk másokkal; nem bíráljuk őket, nem támasztunk velük szemben elvárásokat, nem rójuk fel nekik a rosszat, készek vagyunk megbocsátani nekik és elhordozni őket. Ezt a jellemvonást minden hívőnek már az elején ki kell fejlesztenie az Úrban való életében. Milyen ember az, aki irgalmas? Képes megbocsátani és fátylat borítani. Az ilyen irgalmasságot a fentebb tárgyalt igazságossággal összefüggésben kell szemlélnünk. Féljünk, nehogy igazágtalanok legyünk, nehogy tévedjünk, vagy nehogy kevesebbet fizessünk, mint amennyi jár. Amikor másoknak adunk, attól félünk, nehogy igazágtalanok legyünk; amikor viszont mások adnak nekünk, attól félünk, hogy túl sokat kapunk. Magunkkal szemben szigorúak, de másokkal szemben elnézőek vagyunk.

Az irgalmas ember tehát megbocsátó. Kész sok mindent elengedni. Nem tartja mindig számon, hogy mások hogyan bántak vele. E jellemvonás fokozatos kifejlődésével a keresztyén ember szellemileg növekedni kezd. Nem válik sem bírálgatóvá, sem ítélkezővé. Az ítélelhozatalhoz igazságosságra van szükség, nem irgalmasságra. Az irgalmasság azt jelenti, hogy azt adjuk, ami „nem kiérdemelt”, annak, aki nem érdemli meg. Az efféle cselekedetnek nagyszerű következménye van: gyakorlói „irgalmasságot nyernek”. Ez az ige nem csak a mára vonatkozik, hanem Krisztus ítélőszékének idejére is. Amikor az Úr megítél minket a jövőben, látni fogja, hogy mi hogyan ítéltük meg testvéreinket a gyülekezetben ma. Ha *ma* élesen bírálunk, nem számíthatunk arra, hogy az Úr elnéző

legyen velünk *azon* a napon; hiszen amilyen mértékkel mérünk, az Úr ugyanolyan mértékkel fog mérni nekünk ama napon (lásd Lukács 6,38b).

Fordítsunk hát figyelmet erre, ha ebben lenne hiányosságunk! A mi mostani hozzáállásunk fogja megszabni az Úr irántunk való hozzáállását a jövőben. Ez volt Pál imádsága: „Adja meg neki az Úr, hogy irgalmat találjon az Úrnál azon a napon!” (2Tim 1,18). Ha ma irgalmasak vagyunk, annak hosszú távú kihatása lesz Isten előtt. Még az Úr ítélőszéke előtt is lesz helye az irgalomnak, és ez az irgalom igazságos lesz. Most a jelenben befolyásolhatjuk, hogy az Úr nagyon irgalmas, vagy nagyon könyörtelen legyen velünk az ítélőszékénél. Az irgalmas lelkület felülmúlja az igazságosságot. Mindenki, aki túlmutat az igazságosságon azáltal, hogy ma irgalmas másokkal, az igazságosságon túlmutató irgalomban fog részesülni az Úrtól azon a napon. Lehet, hogy ma alig ütöm meg a mércét – ezért engednem kell a másokkal szemben támasztott követelményeimből. Meg kell emelnem az önmagammal szemben támasztott elvárást az igazságosság tekintetében, és irgalommal kell megtelnem mások iránt. Mindig emlékezzünk, milyen sokkal tartozunk az Úrnak, és milyen nagy szükségünk van a megbocsátásra! Akkor nem leszünk olyan szigorúak másokkal. Ez azonban nem csak egyszeri cselekedet; hanem ennek kialakult és folyamatosan fejlődő jellemvonássá kell válnia. Azáltal, hogy nincsenek másokkal szemben elvárásaim, könyörületes emberré válok. Örömmel megbocsátok. Szívesen leszek elnéző másokkal. És a végén, lehet, hogy ugyan nem leszek tökéletes itt a földön, de Kriszuszól előtt olyan irgalomban részesülhetek, amilyenre nem is számíthattam. Ezért amíg megvan rá a lehetőségünk, hogy irgalomban részesülhessünk, tanuljunk meg egyaránt elnézőnek és igazságosnak lenni.

(6) „Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent” (8. vers). A zsidók a cselekedeteik, a különböző ügyleteik és fizikai testük tisztaságára ügyeltek. Itt azonban a szív tisztaságáról van szó. A farizeusok megmosták a pohár és a tányér külsejét, Isten igazságát és törvényét azonban elhanyagolták. Az Úr egyértelműen leszögezi, hogy a tiszta szív számít igazán, a többi lényegtelen. Isten előtt nincs helye a kétszívűségnek. Nem lehet más vágyunk Őrajta kívül – ezt jelenti az, hogy valakinek tiszta a szíve. Mert a tisztaszívűeknek egyedüli céljuk, hogy Istent szolgálják, az Ő tetszésére legyenek, és másokért éljenek.

Ami a látást illeti, jegyezzük meg, hogy ezt nem a gondolkodás, hanem a szív vezérli; nem a mi okosságunkon és értelmi képességünkön, hanem az önmagunk odaszánásán és az engedelmségünkön alapszik. Bármilyen értelmesek legyünk is, lehet, hogy nem látunk. Ha azonban a szívünk tiszta és nem megosztott, látni fogunk. Ha a szívbeli hozzáállásunk helytelen, minden, amit teszünk, helytelen lesz. Jusson eszünkbe, ahhoz, hogy a hold fényét eltakarjuk, nincs szükség egy akkora tárgyra, mint maga a föld; gyakran megteszi egyetlen kis falevél is. Épp így van a szívünkkel is. Egy apró félresiklás a szívünkben szellemi vakságot okoz. A látás nem annak nyomán jön létre, hogy végiggondoljuk a dolgokat, hanem az a tiszta szívből ered. A szív tisztasága mutatja meg, hogy történet-e teljes önátadás. Akik nem adták át magukat tökéletesen, mind vakok, de a tisztaszívűek látnak. Az igazság meglátásának egyedüli feltétele az önmagunk odaszánása; míg ha bármilyen csekély mértékben is, de valamit visszatartunk, az más látást fog eredményezni. Az ember véleményét a szándéka vezérli, nem az észjárása. A látás képességét egyedül a teljes önátadás garantálja.

„Meglátják az Istent” – ez nem csak a jelenben való látásra utal, hanem előre mutat a királyságban való látásra is. Amikor az Úr visszajön, úgy fogunk látni, ahogyan mi látszunk. Látni fogjuk Őt: meg fogjuk látni, amilyen Ő valójában. Tehát, hogy meglátjuk-e Istent a jövőben, azon múlik, hogy tiszta-e a szívünk ma (vö.: 1Jn 3,3-4).

(7) „Boldogok a békességszerzők, mert őket az Isten fiainak hívják” (9. vers, Vida ford.). Isten gyönyörködik a béketeremtésben. Isten az Úr kereszthalála által békélteti meg a világot. Arra vágyik, hogy az emberek megbékéljenek vele. Mindenkinek, akinek olyan a hozzáállása, mint Istené, vágyia kell arra, hogy embereket békítsen meg Istennel. Ennek nem csak az evangélium hirdetésében kell megvalósulnia, hanem még inkább a testvérek között az Úr testében. Úgy tűnik, egyes testvéreket természetükből fakadóan teljesen felvillanyoznak a viták és a nézeteltérések. Nem a békességre törekcszenek a testvérek között. De semmilyen szót, ami megosztást hozhatna a testvérek közé, nem lenne szabad kimondani. Gondosan ügyeltünk-e arra, hogy megőrizzük a Szellem egységét? Gyakran nem vagyunk olyan gondosak ebben, mint kellene. Folyamatosan fenn kell tartanunk a békességet Isten gyermekei között. Minden szó, amely békességet teremt a testvérek között, jó szó, és minden szolgálat, amely békességet hoz a testvérek közé, jó szolgálat.

Ahhoz, hogy valaki békességszerző lehessen, neki magának is be kell teljesednie Isten békességével. Egyesek nyugtalanok belül, és ez a békétlenség kívülrre is kihat. Tanuljunk meg békességet szerezni a testvéreink között! A nyughatatlanság, a bujtoaatás, a mások feltüzelése nem keresztény jellemvonás; ezt el kell ítélnünk. A Példabeszédek 6,14-19-ben azt olvassuk, hogy utálatos Isten előtt az, aki vizályt szít a testvérek között. Az Ige azt parancsolja, hogy kerüljük az ilyen embert (Titusz 3,10). Nem szabad vitatkozóknak lennünk, és nem szabad közösségben lennünk az ilyenekkel. A békítés képessége olyan jellemvonás, amely egyedül Isten bennünk lévő békességéből fakad. Az ilyeneket pedig Isten fiainak fogják hívni. A mennyek királyságában kinyilvánítják róluk, hogy az Isten fiai, mert igazán olyanok, mint Isten.

A fenti hét tulajdonság mindegyike valamilyen belső jellemvonásról beszél, mivel mindegyikük az ember személyére és nem a cselekedeteire vonatkozik. Ez a hét boldogmondás tehát hét olyan embertípust jellemez, akiben megvannak ezek a tulajdonságok. Ezek az emberek nem pusztán üdvösséget nyertek, és nem is csak néhányszor cselekedtek a fenti módokon, hanem olyan mértékben elsajátították ezt a fajta viselkedést, hogy végül maguk is ilyenekké váltak. Róluk maga az Úr ismeri el, hogy boldogok.

A mennyek királyságának emberei nem a nemhívők (akik közé a zsidók és a pogányok közül is tartoznak), hanem csak azok, akik valósággal *birtokosai* a mennyek királyi uralmának. Ők a boldogok, hiszen mind a hét ígélet valamilyen királyságbeli jutalomra vonatkozik. Az eddigieket összefoglalva négy dolgot vegyünk észre: az *első* a királyság külső természete (körülményei), amelyről az Ószövetségben láthatunk és olvashatunk prófétai leírást; a *második* a királyság népe (állampolgárai), amelyről szintén az Ószövetségben olvashatunk; a *harmadik* a királyság emberei (uralkodói), akik az itt jellemzett hét típusba tartoznak; a *negyedik* pedig a királyság hatalma és dicsősége, amely nem más, mint az itt megígért hét áldás. A jutalomként kapott hatalom és dicsőség pedig messze meghaladja jelenlegi felfogóképességünket. Amikor a mi boldogságos Urunk valakit „boldognak” nyilvánít, az valóban boldog lehet! Ki képes elgondolni, milyen mértékű boldogsággá lesznek ezek, amikor a mennyek királyságának hatalma és dicsősége egyesül! Üdvösségre jutni és bűnbocsánatot nyerni egy dolog; de a királyságban boldognak lenni valami egészen más!⁷

⁷ Az olvasónak segítségére lehet, ha a szerző által használt kifejezésekhez további magyarázatot fűzünk. Watchman Nee az Igéből úgy értette meg, hogy a királyságnak két tartománya van: mennyei és földi. A fentiekben használt „királyság népe” kifejezés az eljövendő ezeréves királyságra vonatkozik, ezért a királyságnak az ószövetségi idősakban élt népéből lesz az ezeréves királyság népe. Az újszövetségi idősak keresztényei pedig királyok lesznek az ezeréves királyságban, ami így tehát a mennyek királyságának mennyei tartományára vonatkozik. A keresztények vagy úgy mennek be, mint királyok, vagy egyáltalán nem mennek be, hanem fegyelmező nevelésük és érettségre jutásuk

Mt 5,10-11. Mindezek után két másik boldogmondás következik, amely eltér a fenti héttől. A megelőző hét ugyanis jellemvonásokról beszél, ez a kettő azonban cselekedetekről. Hogy valaki üldöztetést szenved-e, az nem a jellemén, hanem a magatartásán múlik. A 10. és a 11. vers is egyaránt az üldözésről beszél: a 10. versben az igazságosságért, a 11. versben a Királyért történik üldöztetés. Az egyik ember az igazságosság alapelveiről, a másik magának az Úrnak a nevéért tanúskodik.

Ha valakit az igazságosságért üldöznek, azt mutatja, hogy az az ember különbözik a világtól. Üldöztetése azonban nem minősül nagyon súlyosnak; ennek megfelelően a jutalom említése a mennyek királyságával végződik. Ha viszont valakit az Úrért üldöznek, az az előzőnél súlyosabb üldöztetést jelent, ezért az Úr azt mondja: „nagy lesz jutalmatok”. Ha az Úr valamit nagynak mond, annak valóban nagynak kell lennie! Lehet, hogy amíg nem kerül sor érdekelletétre, az igazságosságunk nem vált ki üldöztetést. Nem így az Úr. A világ gyűlöli az Urat. Abban a pillanatban, hogy Krisztust megemlítjük, érdekes módon az Ő gyalázatát is az arcunkon viseljük. A világ Krisztushoz való viszonya mind a mai napig szemernyit sem változott. Ahogy a világ gyűlölte Őt akkor, úgy gyűlöli most is. Az igazságosságért való üldöztetés mértéke tehát korlátokon belül marad, az Úrért azonban a végsőig üldözhetnek. Rájövünk, a világ mennyire másfolyen, mint az Úr. A világ gyűlöli Őt, tehát minket is gyűlöli: „szidalmaznak titeket, és üldöznek, és mindenféle gonoszságot mondanak rátok hazugul”, minden ok nélkül, egyes-egyedül Krisztus miatt. Azért teszik ezt velünk, mert keresztények vagyunk – vagyis Krisztuséi. Ugyanakkor ez azt is megmutatja, hogy bizonyosan valódi a kapcsolatunk az Úrral, különben ezek az Ellene irányuló dolgok nem érnének minket.

Legyünk tehát készen az üldöztetésre. Fegyverkezzünk fel a szenvedés gondolatával (vö. 1Pt 4,1)! Nem várjuk, hogy a világ megváltozzon, és mi sem adhatunk okot a világnak, hogy arra számítson, mi fogunk megváltozni. Az üldöztetés bizonyos formáit nem olyan nehéz elviselni, mert nem járnak gyalázzattal. A rágalmozással azonban a becsületünkbe gázolnak és hazugságokat terjesztenek rólunk.

Mt 5,12. Mi legyen a hozzáállásunk az ilyesmivel szemben? Egyesek talán azt mondják, mivel ez elkerülhetetlen, szorítsuk össze a fogunkat és csendben tűrjük el. Ez az igevers azonban azt mondja, hogy örüljünk és ujjongjunk! Mert abban a percben a dicsőség Szelleme száll le ránk, és akkora örömet ad, amelyet korábban soha nem tapasztaltunk. Uram, dicsőítelek Téged, és hálát adok Neked, hogy méltónak találtál arra, hogy üldöztetést szenvedjek Érted! De miért „ujjongjunk”? Mert „nagy a ti jutalmatok a mennyben”. Ez a jutalom, amelyet Urunk megígért, csakis valamilyen testreszabott és nagyon különleges dolog lehet, „mert így üldözték a prófétákat, akik előttetek voltak”.

Erről szól a gyülekezet történelme. Nincsenek hát egyedül, akikkel ma így bánnak, mert nemcsak az Úrral, de a prófétákkal is egy társaságban vannak. Ez a hetedik ún. boldogmondás olyan magasztos nagyságokról tesz bizonyosságot, hogy az Úr egyszerűen annyit mond róla, nagy az ő jutalmuk. Olyan nagy, hogy leírni sem lehet. Ha tehát az Úr szemében ilyen nagy, nekünk ne lenne elegendő?

Mt 5,13-16. Nem elég, hogy Isten gyermekének élete legyen. Ennek a bennünk lévő új életnek a természetünké kell válnia. Miért szükséges, hogy a hívőkben meglegyenek a korábbiakban említett jellemvonások? Mert „ti vagytok a föld sója”. Só vagyunk – akkor ilyen ízűnek is kell lennünk. Ez az Úr

érdekében kivetik őket a „külső sötétségre” (Mt 25,30). Ezért különbözteti meg a szerző egymástól itt a „népet” és az „embereket”, mivel az utóbbi azokra a keresztényekre vonatkozik, akik Krisztussal együtt uralkodnak az ezredév során, az előbbi pedig a királyság polgáira utal. Akik Krisztussal uralkodnak, a mennyből fognak uralkodni a föld fölött – azaz az ezeréves királyság földi területén lévő öt vagy tíz város polgárait fogják kormányozni (lásd Lk 19,11;17-19). Izrael pedig ugyanakkor központi helyet fog elfoglalni az összes nemzet között, hiszen számos nemzet (juh-nemzet, lásd Mt 25,31-34) meg fog maradni a földön. – az angol fordító megj.

által kijelentett kilenc „boldogság” adhatja meg a keresztényeknek ezt a sós ízet. De az a só, amelyik megízetlenül, nem jó semmire.

Egy dolog, hogy a keresztény emberben van élet; de merőben más az, amikor ezt az életet az Úr jellemmé fejlesztette. Az Úr nézőpontjából a világ romlott. Bár lehetetlen, hogy a világ megtérjen, *lehetséges* a további romlásában gátolni. A sót arra használják, hogy megőrizzen valamit a romlástól, illetve hogy megakadályozza a további hanyatlást. Egy bűnös társaságban, családban vagy iskolában sok nem helyénvaló dolgot sóízű keresztények akadályoztak meg, illetve tartottak vissza a további elfajulástól. Igen, mi mint keresztények vagyunk a föld sója. Meg kell sóznunk a világot, hogy sós íze legyen. De ezt nem propagandával, hanem a jellemünkkel érzük el. Ha viszont, mint a kósó, megízetlenültünk, miként lehetne bennünket újra sóssá tenni? Egyes keresztények elveszítették a bizonyágtételüket. Nehéz nekik újra sóssá válni. Az Úr szemében „semmire sem jók többé, csak, hogy kidobják és eltiporják az emberek”. Ki fognak vettetni; nem fogja elismerni őket a világ (különösen a nagy nyomorúság alatt); és el fogják taposni őket.

Az Úr másfelől azt is megmutatja nekünk: „Ti vagytok a világ világossága.” Majd megmagyarázza: „Nem rejthető el a hegyen épített város.” Gyermekeit a világossággal ábrázolja, a világosságot pedig a város képével szemlélteti. Egy hívő nem rejtőzhet el. Amint kereszténnyé leszünk, olyanná válunk, mint a világosság, ez a világosság pedig olyan, mint a hegyen épített város. A 15. versben pedig ezt olvassuk: „Mécsest sem azért gyújtanak, hogy véka alá tegyék, hanem a mécslábra, onnan világít mindenkinek, aki a házban van” (Csia ford.). Néhány keresztény olyan lámpás, amely nem világít; szándékosan eltakarja a fényét. Nekünk azonban világító lámpásoknak kell lennünk! Amikor szellemben szegények vagyunk, természetes módon világítunk. Amikor éhezünk és szomjazunk az igazságosságra, önkéntelenül is világítunk – és így van ez az előzőekben tárgyalt többi jellemvonással is.

Egyetlen próbatétel sem lehet túl nagy, hiszen az nem minket próbál meg, hanem az *Úr bennünk lévő életét*. Amikor ezt az életet próbatétel éri, az felragyog. Miért tekintjük a szellemben szegényeket, a könnyeket hullatókat, a szelídeket világító lámpásnak? Mert pontosan az áraszt fényt a világnak, hogy a természetünk különbözik a világtól. Az Úr azért hagy minket itt, hogy ezeket a jellemvonásokat megjelenítsük, és ezáltal egyfelől megakadályozzuk a romlást, másfelől pedig megítéljük a bűnöket. A mécsest a mécstartóra kell kitenni, azaz kifejezetten szem előtt lévő módon kell elhelyezni, hogy a fénye körös-körül mindent beragyogjon. A fény nem hallható, azt csak látni lehet. Ugyanazt látják-e vajon bennünk az emberek, mint amit hallanak tőlünk? Tehetünk bizonyágot, de látják-e az emberek az életünkben azt, amiről bizonyágot tettünk? A világosság ragyogni fog – még anélkül is, hogy megszólalnánk. Nemcsak meggyőznünk kell embereket, hanem be is kell mutatnunk nekik, hogy keresztényként különbözünk tőlük.

A 16. versben nekünk szóló parancs van. Az Úr kijelenti: „Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék mennyei Atyátokat.” A „világosságotok” és „jó cselekedeteitek” vajon egy és ugyanaz, vagy különbség van köztük? Az Úr egynek veszi őket. A világosságunknak ragyognia kell az emberek előtt, és amint ez ragyog, látják jó cselekedeteinket. Ha a fényünk nem világít, a jó cselekedeteink sem fognak látszani, még ha megvannak is. A ragyogás valójában nem más, mint Isten természetének megnyilvánulása az életben; ez nem tőlem van. Tehát igazából többet jelent, mint emberek előtti jó cselekedetet. Ha csak jó cselekedetről lenne szó, az emberek egyszerűen nekünk adnák a dicsőséget. Az emberek előtti ragyogással azt ismerjük el, hogy keresztények vagyunk – hogy Krisztushoz tartozunk. Megvalljuk, hogy korábban bűnösök voltunk,

gonoszak és keményszívűek, de egy napon Isten természete megjelent az életünkben. És ebből fakad a ragyogás. Amikor az emberek a jó cselekedeteinkből áradó fényt látják, Istent fogják dicsőíteni.

Ez tehát a mi naponkénti bizonyágtételünk. Egykor a sötétségben éltünk, de most Isten természete sugárzik át rajtunk. Ez a fajta világosság beragyogja az embereket és megítéli a bűnöket. Amikor az emberek látják jó cselekedeteinket, dicsőséget adnak Istennek, és elismerik, hogy a keresztények másmilyenek. Ítéljük meg ezért magunkat, és tanúskodjunk az Úrról.

Második szakasz

Mt 5,17-48

Az első szakasz a 16. verssel végződik. A 17. verstől az 5. fejezet végéig terjedő rész képezi a következő szakaszt. Az első a mennyek királyságának embereiről szól. A következő pedig részletesebben kitér a tökéletes „törvényre”.

Mt 5,17-20. Ez az egyik legkönnyebben félreérthető szakasz az egész Újszövetségben.

Először is, mit jelent az a kifejezés, hogy „a törvény és a próféták”? Amikor ez a két szó, a törvény és a próféták együtt szerepel, az így létrejött kifejezés a teljes Ószövetségre vonatkozik („a törvény” nem csak a tízparancsolatot jelenti). „Nem azért jöttem, hogy eltöröljem, hanem hogy betöltssem”, azaz Jézus nem azért jött, hogy lerombolja az Ószövetséget, hanem hogy beteljesítse. Az Úr nézőpontjából „a törvény és a próféták” nem teljes. Eljön ezért, hogy magasabbra tegye a mércét, és teljessé tegye; a „betölt” ugyanis azt jelenti, hogy beteljesíti, teljessé teszi.

„Mert bizony mondom nektek: Míg az ég és a föld el nem múlik, egy ióta vagy egy pontocska el nem múlik a törvényből, míg minden meg nem lesz.” Az Úr úgy érti ezt, hogy a törvényt be kell tölteni, mielőtt véget érne. Ez a szakasz nem azt mondja, hogy a törvény nem fog elmúlni, mert végül el fog múlni, de addig nem, míg minden be nem teljesedik. Akkor a törvény kérdése teljesen megoldódik. A törvény tehát csak akkor fog elmúlni, amikor az egész beteljesedett, amikor az ég és a föld is elmúlik. Az Ószövetségben feljegyzett dolgok a mi mostani egünkkel és földünkkel kapcsolatosak (egyedül Ézsaiásnál érinti valamelyest az új ég és új föld témáját). A mi egünk és földünk elmúlása előtt a törvény minden egyes iótája és pontocskája be lesz teljesítve. (Mellékesen jegyezzük meg, hogy ez a törvény nem az, amit a hetednapos adventizmus ért alatta; ez pusztán rövidített utalás az Ószövetség egészére.)

Mt 5,19. „Ha tehát valaki a legkisebb parancsolatok közül egyet megront, és úgy tanítja az embereket, azt a mennyek királyságában a legkisebbnek fogják nevezni. Azt ellenben, aki megteszi, és tanítja is, nagynak fogják nevezni a mennyek királyságában” (Csia ford.). A „parancsolatok”-ra használt görög szó többesszámban van az eredetiben. Először is, melyek ezek a parancsolatok? Másodsor, kik ezek a nagyok és a legkisebbek a mennyek királyságában? Keresztények-e vagy zsidók? Urunk a Jelenések könyvében feljegyzett hét levelében kétszer említi azokat a próbálkozásokat, amelyek a zsidók befolyását igyekeztek érvényesíteni a gyülekezetben. A „parancsolatok” szót látva sok bibliaolvasó rögtön a tízparancsolatra következett. A 19. versben említett parancsolatok azonban nem az Ószövetség jól ismert tíz igéjét jelentik. Noha az Úr valóban idéz öt ószövetségi parancsolatot ebben a szakaszban, ebből csak kettő képezi részét a tíznek (21. és 27. vers), három nem (33., 38., 43. vers). Ezért megállapíthatjuk, hogy az Úrnak ezek a parancsai nem a régi tízparancsolat részei.

Továbbá pedig, a nagyok és a legkisebbek a mennyek királyságában nem a zsidók, amint az a Máté 11. fejezéből világosan kiderül: (a) „a próféták mindnyájan és a törvény Jánosig prófétáltak” (13. v.) – azaz Bemérintő Jánostól kezdve a mennyek királyi uralmát hirdetik, és az erőszakosak ragadják meg; és (b) „aki legkisebb a mennyek királyi uralmában nagyobb nála [Bemerítő Jánosnál]” (11. v.). A királyságnak ezek az emberei (a nagyok és a legkisebbek is) elkülönülnek az ószövetség személyiségeitől, mivel különböznek Jánostól. (Ha az Ószövetség időszakában volnának, kisebbek lennének Jánosnál; de ezek közül még az is, aki a legkisebb a mennyek királyi uralmában, nagyobb őnála.) Az Ószövetség időszaka valójában Bemérintő Jánossal véget ér, és onnantól az újszövetségi időszak veszi kezdetét. Így az is nagyobb Jánosnál, aki csak kicsi a mennyek királyságában. Ezért megállapíthatjuk, hogy a mennyek királyságának nagyjai és kicsinyei bizonyosan nem ószövetségi emberek, hanem keresztények.

Máté 11. fejezetét az 5. fejezettel összevetve olvassuk el ismét a 19. verset. Világos, hogy a „legkisebb parancsolatok közül egy” nem a tízparancsolatra utal. Akkor vajon a törvény valamely más parancsolatára? Nem, hiszen a törvény Jánosig volt. Következésképp ezek a „legkisebb parancsolatok” azok, amelyeket Urunk beteljesített. Ezért mondja utána az Úr többször is, hogy „de én azt mondom nektek (...)”. Noha azzal kezd, hogy „hallottátok, hogy megmondattam a régieknek”, a hangsúlyt nem ezekre a régi parancsolatokra helyezi. A törvénynek megvan a maga örökkévaló értéke. Az ószövetségi próféciák igéi nem múlnak el, míg be nem teljesednek. De itt az Úr teljes mértékben betölti őket, különösen azáltal, hogy megemeli az erkölcsi színvonalukat. A hegyi beszéd tanításának célja tehát, hogy az ószövetségi parancsolatokat magasabbra emelje, nem pedig lerontsa.

„Aki tehát e legkisebb parancsolatok közül csak egyet is felold, és úgy tanítja az embereket, az a legkisebbnek nevezetik a mennyek királyságában.” Aki tehát ezek közül a legkisebb parancsolatok közül, amelyeket az Úr beteljesített, egyet is felold (vagyis képtelen megtartani), ugyanakkor mégis úgy tanítja az embereket – vagyis azt tanítja, hogy ez az Úr igéje –, azt a legkisebbnek fogják tekinteni a mennyek királyságában – de még így is nagyobb lesz Jánosnál. Majd így folytatja: „aki pedig megcselekszi és tanítja, az nagynak nevezetik a mennyek királyságában.” Nagynak, nem pedig a legnagyobbaknak. Valójában, ha az összes parancsolatot megtartjuk is, de közülük az egyik legkisebbet nem, még ha hiszünk is az összes tanításban, akkor is a legkisebbek leszünk.

Mt 5,20. Ezek után az Úr kifejezetten azokról az emberekről beszél, akik nem mehetnek be a mennyek királyságába. (Ezek a következők: (1) akiknek nincs új életük, (2) akik bűnbánattal nem tértek meg és (3) akiknek az igazságossága kívánnivalót hagy maga után.) A 20. versben ezzel kezd: „Mert bizony mondom nektek, hogy ha a ti igazságosságotok fölül nem múlja az írástudókét és farizeusokét, semmiképp nem mentek be a mennyek királyi uralmába.”

Ez bizonyítja, hogy a törvénnyel kapcsolatos, itt elfoglalt álláspontunk helyes. Az írástudók és farizeusok igazságossága ugyanis törvény szerinti. Ha valakinek az igazságossága törvény szerint való, akkor az csak annyi, mint az írástudók és a farizeusok igazságossága, ezért az ilyen ember nem mehet be a mennyek királyságába. A keresztény ember igazságosságának felül kell múlnia az írástudókét és a farizeusokét. Ez pedig csakis azt jelentheti, hogy magasabb rendű törvényt kell követnie. Az ószövetségi törvény az írástudók és a farizeusok törvénye; amikor azonban az Úr kijelenti: „De én azt mondom nektek (...)” – ez valami magasabb rendű törvényre utal. Az Úr Jézus tanítása a hegyi beszédben magasabb rendű, mint ami Mózesnek adatott a Sínai-hegyen. A hegyi beszéd megtartásából származó igazságosság magasabb rendű a törvényből származó igazságoságnál,

amelyet az írástudók és a farizeusok próbáltak megtartani. Tehát senki sem léphet be a mennyek királyságába, csak aki megtartja a hegyi beszéd tanításait. Ez a mennyek királyi uralmának színvonala.

A 17-től a 20. versig terjedő szakasz legfontosabb igéje a 20. versben található. Itt van szó a mennyek királyi uralmába való belépésről. Ennek semmi köze az üdvösséghez és az örök élethez. Sokkal inkább ahhoz van köze, hogy megmutassa, megvan-e ez az élet vagy sem, hiszen az Úr parancsolatai erre az életre irányulnak. A parancsolatok hívják elő a bennünk lévő életet. Isten bennünk lévő életének növekedése ezeknek a parancsolatoknak a követelményein múlik. A Máté 5 igéi tehát nem azzal foglalkoznak, hogy *megvan-e* az élet, hanem hogy az *növekszik-e*. Ezek az igék nem arra vonatkoznak, hogy Krisztus a mi igazságosságunk, hanem arra, hogy az Ő igazságossága megnyilvánul-e bennünk. A mi igazságosságunknak meg kell haladnia az írástudók és a farizeusok igazságosságát. A mi törvényünk magasabb rendű kell, hogy legyen az ő törvényüknél. Amennyire az a törvény nem teljes, igazságosságának minősége is minden bizonnyal annyival gyengébb. De itt egy magasabb és jobb törvény van, amelyet az Úr fog betölteni. Ő a törvénynek a *szellemét* hozza el. Itt a 17. versben a „betölteni” szó nem a prófécia betöltésére vonatkozik, hanem az előrehaladást jelöli. Isten parancsolatai mindig előre felé haladnak. Az Úr azért jön, hogy Isten minden rendelkezését a legmagasabb szintre hozza. Nem lerombolja, ami korábban volt, hanem a legteljesebb mértékben betölti: tökéletességre viszi. Ezt jelenti „betölteni”. Az érettségre nem jutott törvény érettségre nem jutott igazságosságot eredményez; de az Úr Jézus által elhozott, érettségre jutott törvényből érett igazságosság fakad.

Mt 5,21-26. Itt a betöltött törvényről esik szó. „Én viszont azt mondom nektek (...)” A jobb törvény immár elérkezett. „Ne ölj!” – ez az írástudók és a farizeusok igazságossága. Lehet, hogy ma nem öltünk meg senkit, de ez még nem jogosít föl minket arra, hogy beléphessünk a mennyek királyi uralmába. A belépés színvonala magasabb pusztán annál, hogy „Ne ölj!”. Az ószövetségi emberektől Isten viszonylag keveset követelt meg, az újszövetségi szentek esetében ennél sokkal magasabb a kívánalma: „Én viszont azt mondom nektek (...)”. Hányszorta *nagyobb* kívánalom ez, amit Isten most mond! Mert csakis a hegyi beszédben elhangzott tanítás megtartásával jöhet létre az írástudókét és farizeusokét meghaladó igazságosság, és léphetünk be a mennyek királyságába.

A 21. versben az Úr az emberölésről beszél. Nem valamelyik másik, az ember és *Isten* kapcsolatát szabályozó parancsolatot idézi a tízből, mert *az* alól emberek könnyen kibújhatnának. De az egyiket, amelyik az ember és *ember* közti kapcsolattal foglalkozik, könnyebb megragadni és nehezebb alóla kibújni. Ezért az Úr a „Ne ölj!”-t választja, és ez kétségkívül a tízparancsolat része (2Móz 20,13). Sőt, az 5Mózes 19,11-13-ból hozzát teszi: „mert aki öl, méltó az ítéletre”. A gyilkos tett az utolsó lépés, azt megelőzően már több mindennek kellett történnie. Az Úr Jézus pedig pontosan erre hívja föl itt a figyelmet.

Mennyivel szigorúbb tehát az Úr igéje! Nem rontja le a „Ne ölj!” törvényét; sokkal inkább betölti, teljessé teszi ezt a törvényt; mert elítéli a dühöt és minden mást, amire a düh és a tényleges gyilkosság között sor kerül (mint például a szidalmazás, a gyűlölet és a megvetés). A gyilkosságot leszámítva az írástudók és a farizeusok ezeket mind megtették. Az Úr szemében azonban a haragtól a konkrét gyilkosságig tartó egész folyamat ölést jelent. Az írástudók és farizeusok törvénye csak egy aspektusra koncentrált; a keresztény ember törvénye – amint azt Krisztus elhozta – az egész folyamatra vonatkozik. Urunk ugyanis nem azt kérdezi, hogy valaki megtette-e a gyilkosság utolsó mozzanatát, hanem arra kíváncsi, hogy *elindult-e* a gyilkosság útján. Megtettük-e az első lépést – a dühöt? Ha igen, akkor mivel

az első lépés megvolt, ez azt jelenti, hogy valakinek már gyilkosává lettünk, akkor is, ha nem vittük végig a folyamatot. Viselnünk kell a következményt, hogy méltók vagyunk az ítéletre.

Ezért van az, hogy az Úr ítélete nemcsak a legutolsó mozzanat, hanem már a legelső megtett lépés alapján kiszabható lenne. Mennyire különbözik ez a megközelítés a korábbi törvénytől! Az Úrnak a hegyen elmondott új parancsolata a szív gondolatával és szándékával foglalkozik. Röviden: beteljesített törvény. Amikor a hívők megtartják ezt a tökéletes, *beteljesített* törvényt, az igazságosságuk messze felülmúlja az írástudók és a farizeusok igazságosságát.

Az „ítélet” szót az akkori zsidók használták. A nagytanács ítéletét Jeruzsálemben hozták meg. Ez ma a nemzeti legfelsőbb bíróság ítélethozatalához hasonló. „Méltó a gyeheña tüzére” – ez a Jeruzsálem melletti Hinnom völgyére (Gé-Hinnom) utal, ahol a megkövezés után elégették a holttesteket. Az ítélet mértékének különbségeit az Úr különböző illusztrációkkal szemlélteti. A hangsúly itt a „testvér”-en van (a 22. versben kétszer, a 23. és a 24. versben egyszer használja), mert az Úr különösen is a testvérek egységét szeretné megőrizni. „Aki gyűlöli testvérét, gyilkos” (1Jn 3,15). Ne higgyük, hogy a „*ráka*” (a lenézés szava) vagy a bolondnak fordított „*móré*” (a megvetés héber kifejezése) súlyos gyalázkodást jelentene. E két szó pusztán annyit tesz: „semmirekellő”, vagy „te ostoba”; a keresztényeknek mégis kerülniük kell az ilyen szavakat. Isten szemében igen súlyosnak számít, ha a testvérek vitatkoznak, marakodnak és szidalmaznak egymást. Aki ma haragszik, az holnap már gyűlölni fog, és az egész holnaputánra acsarkodássá fajulhat. Az Úr elítéli a szív minden ellenséges indulatát, hiszen az mind egy-egy lépés a gyilkosság végső mozzanata felé vezető úton. Olyan, mint a gyeheñából lángra lobbantott tűz (vö. Jakab 3,6). Az üdvösség örökkévaló, mégis létezik a gyeheña tüze is.

„Ha tehát ajándékokat felviszed az oltárra [ez a zsidók legfontosabb cselekedete] és ott jut eszedbe, hogy testvéredben van valami ellened [mert mérges voltál rá, utálkoztál vele szemben vagy megsértetted], hagyd ott ajándékokat az oltár előtt, és eredj, előbb békülj ki testvéreddel, és akkor menj ajándékokat felajánlani.” A hegyi beszédben három „előbb” szerepel – „előbb békülj ki” (itt, az 5,24-ben), „keressétek előbb” (6,33) és „vesd ki előbb” (7,5). Ha konfliktusunk van egy testvérral, az akadályozza az Istennel való közösségünket. Ne beszéljünk hát meggondolatlanul, ne oktassuk ki, és ne szidjuk le egymást. Ami nem szeretetből fakad, az olyannak számít az Úr szemében, mint a gyilkosság. Ha akármelyik testvérünknek bármilyen panasa van ellenünk – akár van alapja, akár nincs –, igyekezzünk mindent elkövetni a megbékélés érdekében. Ha a jogos a panasz, de mi nem próbáltunk kibékülni, már elkövettük az emberölés bűnét, ezért meg kell szabadulnunk ettől a bűntől. Ha a testvérünk ok nélkül ápol sérelmet irányunkban, ő is elkövette az emberölés bűnét, ezért segítenünk kell neki megtérnie ebből a bűnből. Akár mi vétkeztünk, akár a testvérünk, bűn van a gyülekezetben. Minden bűntől meg kell szabadulnunk a Krisztus testében! Akkor Isten tisztesen vagy akár százszorosan megáld minket. Amikor minden sérelmet feloldottunk a testvérek között, a Krisztus egész testét szabadon átjárhatja a Szent Szellem áradása.

Igen súlyos a 25. versben lévő ige. Megbántott testvérünk kiáltása egy napon az Úr elé fog jutni, és ebből lesz imameghallgatásaink legnagyobb akadálya. Ha a testvérünk neheztel ránk, az sok napon át megakaszthatja imádságainkat.

Ami testvérünk vádjait illeti, hallgatnunk kell az Úr felszólítására, hogy „egyezz meg ellenfeleddel gyorsan, amíg vele vagy az úton”. Az emberek nincsenek örökké az úton. Például meghalhat a testvér, akinek van valamije ellenünk. Nincs mód a megbékélésre, ha valaki már nincs az úton. Akár a testvérünkről, akár rólunk van szó, nem leszünk mindketten az úton örökké. Nagyon fontos az ige, amit

az Úr itt mond. „Egyezz meg ellenfeleddel *gyorsan*” – gyorsan, mert az idő rövid –, nehogy ellenfeled átadjon téged a bírónak (...). A szereplők mindegyike – a bíró, a törvényszolga és a börtön – képletes; az egész Krisztus ítélőszékére és a külső sötétségre utal. „Bizony mondom neked, ki nem jössz onnét, míg az utolsó fillért is meg nem fizetted.” Amit nem rendeztek el az úton, a börtönben fogják megoldani. Semmi sem maradhat elrendezetlenül. Mivel az Úr élete bennünk van, nem nehéz szeretnünk a testvéreket.

Mt 5,27-32. Ez a szakasz a házasságtörés kérdésével foglalkozik; és az öléssel és gyilkossággal kapcsolatos alapelveket ismétli meg. A nemiség természetes, csakúgy, mint a nemi készlet. Törvénytelen akkor, ha házasságon kívül gyakorolják, ekkor házasságtörés lesz belőle. Mózes törvénye szerint az ember akkor követ el házasságtörést, amikor fizikai egyesülés történik. Az Úr azonban a korábbiakhoz hasonlóan kijelenti, hogy csakúgy, mint a gyilkosság, a házasságtörés is folyamat, nem csak egy lépés: „Én viszont azt mondom nektek, hogy mindenki, aki kívánsággal tekint [szándékosan odanéz, nemcsak rápillant; megbámulja és nemcsak véletlenül néz rá] egy asszonyra [vágyakozva], már házasságtörést követett el vele a szívében.” Tehát három lépésről van szó: (1) látni, (2) megnézni és (3) vágyakozni. Az Úr ezek közül a 2. és a 3. pontot ítéli el, nem az elsőt. Ha valaki meglát egy nőt, és szexuális izgalom támad benne, ez nem bűn. Ha azonban ismét odanéz, és büntudatot érez, ez már bűn. Kívánsággal a szívben megbámulni valakit nem más, mint házasságtörés. Az első pillantás nem az, de a második már igen. E második pillantástól kezdve a konkrét fizikai egyesülésig vezető út minden lépését Isten házasságtörésnek tekinti. Az Úr tehát itt azt ítéli meg, ami a szívben zajlik. Ha másodszor is odanézel, már megromlott a szíved. Milyen tisztáknak kell lenniük a hívőknek ebben! A 29. és 30. vers rendkívül súlyos. A keresztény embernek olyan komolyan kell ügyelnie tisztaságára, hogy inkább akarjon csonka lenni, mint tisztátalan. Nem szabad vétkeznie sem a szemével, sem a kezével.

A nemi vágy nem bűn; a házasság sem bűn. A szexualitás is és a házasság is szent (Mt 19,6). Isten megoldása a paráznaság problémájára a házasság (1Kor 7,2). Egyesek magukat tehetik eunuchhá a mennyek királyságáért (Mt 19,12). Ezért egyfelől meg kell látnunk a házasság szent voltát, másfelől pedig a házasságtörés tisztátalanságát. Inkább akarjunk csonkák lenni, semmint beszennyeződni. A 31. és 32. verset is ehhez a témához kapcsolhatjuk. Van, aki úgy követ el házasságtörést, hogy elválik a feleségétől. A válás egyedüli jogos indoka a paráznaság. Aki ezen kívül válással elbocsátja a feleségét, az automatikusan házasságtörővé teszi; és aki elveszi, házasságtörést követ el.

Mt 5,33-37. Ez a harmadik téma, amellyel foglalkozni kell; ez pedig nem más, mint a beszéd. Az írástudók és a farizeusok szava ugyan nem volt megbízható az emberek előtt, de Isten előtt nem mertek könnyelműen beszélni. Ez az írástudók és farizeusok igazságossága. Az Ószövetségben vajon miért volt szabad esküdni? Milyen tekintetben helytelen az esküdözés? Mi történik, ha nincs eskü? Az egészet a tisztességes *jellem* helyett pusztán a tisztességes *magatartáshoz* vezethetjük vissza. Az ember azért esküszik, mert a szava nem megbízható anélkül, hogy ne erősítené meg esküvel. Az Úr itt nem azt mutatja meg nekünk, hogy az eskü eredendően rossz lenne, hanem hogy nem elég jó. Az esküvel alátámasztott becsületesség csak az írástudók és farizeusok igazságossága – hiszen ez a fajta igazságosság csak akkor érvényes, ha eskü is társul hozzá, nélküle viszont már nem. A keresztényeknek azonban ez nem elegendő alap a mennyek királyságába való bemenetelhez. Az Úr ezért mondja: „Én pedig azt mondom nektek, egyáltalán ne esküdjete: se az égre, mert Istennek királyi széke, se a földre, mert lábainak zsámolya, se Jeruzsálemre, mert a nagy királynak városa. Se a fejedre ne esküdjél, mert nem tudsz egy hajszálat fehérré vagy feketévé tenni” (Kecskeméthy ford.). Teljesen hasztalan esküdözöd, mert még a hajad szálát sem hatja meg. De ha még mindig nem értenék,

miért tiltja meg nekünk az Úr az esküvést, elérkezünk a 37. vershez: „Hanem legyen a ti beszédetek: Igen, igen; Nem, nem; ami pedig ezeken felül van, a gonosztól van.”

Ha valaki be szeretne lépni a mennyek királyi uralmába, nem engedheti meg magának, hogy figyelmen kívül hagyja az eddig bemutatottakat: a tisztaság, a gyűlölet és a beszéd kérdését. Ez utóbbival kapcsolatban pedig Jézus világossá teszi, hogy a szavaink egyszerűek legyenek. A beszéd célja a tények közlése, nem az összezavarása. Urunk azért köti össze a beszédet és az esküvést, hogy megmutassa, amikor egy keresztény mond valamit, nem kell hozzá esküdni vagy becsületszavát adnia. Maga az esküdözés ténye már arra utal, hogy hazugság van a levegőben.

Keresztényként nem lenne szabad, hogy csak különleges pillanatokban beszéljünk az igazsághoz hűen, hiszen egész nap úgy beszélünk, mint Isten jelenlétében. Ezért az eskü *nélküli* szavamnak épp olyan megbízhatónak kell lennie, mint amikor azt *esküvel* próbálom erősíteni. Az igen igent jelent, anélkül, hogy bármi egyebet hozzátennék, vagy a mennyet hívnám tanúnak. Továbbá, ha arról lenne szó, hogy a szavaimnak általában nem adnak hitelt, és úgy érezném, jó lenne gyorsan megjegyezni, hogy nem hazudok, mert keresztény vagyok – ez épp olyan, mintha becsületszavamat akarnám adni, vagy esküdöznék. Bizonyítsuk inkább szavaink megbízhatóságát naponként! Akkor nem kell ilyen elfogadhatatlan módokon bizalomért esedeznünk. Ne színezzük ki a mondandónkat, ne túlozzunk, és ne is bagatellizáljunk. Amikor beszédünk közelebb áll a tényekhez, egyszerűbbé is válik.

Aki beszédében fegyelmezett, megtanulja, hogy a tényeknek megfelelő szavakat használja. Ha többet vagy kevesebbet mondunk annál, mint ami ténylegesen történt, már ráléptünk a hazugság útjára. Legyen beszédünk egyszerű, mintegy Istentől megtisztított. „Ami pedig ezeken felül van, a gonosztól van.” Ha csak egy kicsit is módosítunk a mondandónkon, az a szó már a Sátántól jön. Milyen súlyos is, hogy egy keresztény ember ajkai az ördög szavait szólják! Ez mutatja, mennyire lényeges kérdés a beszédünk.

A hazugság a Sátántól ered: „Amikor hazugságot szól, a sajátjából szól, mert hazug ő, és az atyja annak” (Jn 8,44). Jakab levelében a nyelvről azt írja: „a gyehenna gyújtja lángra” (Jak 3,6 – Csia). A hazugságok és a helytelen szavak mind a gyehennából származnak. Ha a keresztény ember igazságossága ezen a területen nem múlja fölül az írástudók és farizeusok igazságosságát, nem mehet be a mennyek királyi uralmába.

Mint arra korábban utaltunk, a Máté 5,1-16 a jellemmel foglalkozik; a 17. verstől kezdődően azonban a magatartással. Idáig a következőkről beszéltünk: (1) a testvérek iránti szeretetről, (2) a tisztaságról és (3) a beszédéről. Mindezeket állhatatos szorgalommal kell megtanulnunk az Úrtól. Fordítsunk különös figyelmet a lélek gondolatára és a nyelvre a fizikai testünkben, mivel a Sátán ezen a két területen aktívan munkálkodik. Pál azt mondta, hogy mint testvérek, a következőképp viselkedjünk: „ne hazudjatok egymásnak” (Kol 3,9), valamint „mondjon mindenki igazat felebarátjának” (Ef 4,25). A keresztény ember számára a hazugság rettenetes állapot, mert aki hazudik, az kizárja magát a királyságból.

Mt 5,38-42. Ez a rész a negyedik magatartási formát tárgyalja, ezt pedig a keresztény ember reakciójának nevezhetjük. A másik ember lépésére mi is lépünk valamit. A lépést nem mi *kezdeményezzük*, mi *reagálunk* arra. Ha mások mondanak vagy tesznek valamit, mi válaszolunk, illetve szintén teszünk valamit. Ők lépnek először, mi pedig reagálunk a lépésükre. Jegyezzük meg, hogy amit ebben a szakaszban olvasunk, az nem a világnak vagy az országok politikai vezetőinek szól. Az Úr nem diplomáciát vagy közgazdaságtant akar itt tanítani. Az ilyen természetű dolgokért Mózes első könyvéhez fordulhatunk: „Aki embervért ont, ember által ontassék ki annak vére” (1Móz 9,6). Az

Úrnak ez a kijelentése a Teremtés könyvében politikai természetű. De mi, keresztények, nem vagyunk politikusok, tehát az a konkrét válaszlépés, amelyről az Ige ott beszél, nem nekünk szól, hanem a kormányzásnak – a kormányzás ugyanis törvényeken alapszik, az államigazgatás pedig a törvényt követi. Az előtünk lévő szakaszban az Úr azonban arról beszél, hogy a hívőket milyen válaszreakciók és viselkedés kell, hogy jellemezzék. Nézzük meg ezért alaposabban, mit tanít az Úr.

„Szemet szemért és fogat fogért” – ez az írástudók és a farizeusok igazságossága. Az ószövetségi törvény szerint, ha kiverted az egyik fogamat, én is jogosan verhetem ki a tiédet. Az első fogkiverés bűnnek számított, de a rákövetkező már nem volt bűn, hanem igazságosság. Mégis, akik így állnak hozzá az igazságossághoz, nem léphetnek be a mennyek királyi uralmába. Aki kezdi és aki folytatja, mindkettőnek ugyanúgy kívül kell maradnia a mennyek királyságán. Ahhoz, hogy igazságosságunk meghaladja az írástudókét és a farizeusokét, a hegyi beszéd szerint ez a teendő: „Ne álljatok ellene a gonosznak”.

Ezután három példázat következik az Úr tanításában. Ha e helyzetek bármelyikében a reakciónk pusztán helyes és arányos mértékű, nem mehetünk be a mennyek királyi uralmába. Mert aki az ószövetségi szemet szemért, fogat fogért törvény alapján reagál, az pusztán a jogosságra törekszik, és pontosan ezt teszik az írástudók és a farizeusok is – ez azonban nem viszi be őket a mennyek királyságába. A keresztény ember igazságosságának felül kell múlnia az írástudók és farizeusok igazságosságát. Ez pedig azért van, mert az élet, amely bennünk mint keresztényekben lakozik, nem hajlandó senkinek sem sérelmet okozni, akár azáltal, hogy (1) bántalmazólag lép föl, illetve hogy (2) a bántalmazással szemben bármilyen válaszlépést tesz. A világ csak az első csapást ítéli helytelennek, a másodikat önvédelemnek tartja. Olykor akár még az ölést is jogos önvédelemnek fogadja el a világ. A keresztény emberben lévő élet azonban nemcsak, hogy nem ütne elsőnek, hanem egyáltalán nem üt. Egyszerűen hiányzik belőle az az alkotóelem, hogy ütés. A keresztény emberben lévő isteni élet nem ismeri, hogyan kell elsőnek ütni, és azt sem ismeri, hogyan üssön vissza – teljesen hiányzik belőle az agresszió minden formája. A keresztény ember élete Krisztus élete. Ez az élet pedig soha nem üt elsőnek, és soha nem folytat verekedést. Mondanom sem kell, ez túlvan azon, amit a világ képes lenne felfogni; ez a fajta viselkedés azonban mégsem valamilyen „-izmus”, mozgalom, politikai vagy társadalmi stratégia, hanem egyszerűen ez a keresztény ember – aktív és reaktív – magatartása a különböző helyzetekben.

„A jobb arcodon (...) a másikat is.” Erre ember nem képes. Még ha tán akad is, aki megteszi, a szíve mélyén valószínűleg arra gondol, hogy egy napon meglesz a számadás Isten előtt. Tehát magatartása ugyanúgy érvénytelen. Amikor valaki a másik arcát is odafordítja, semmilyen gyűlöletnek nem lehet nyoma benne. Ez a fajta belülről fakadó reakció azonban nem csak egyszer nyilvánul meg. A kifejezésre jutó hosszantűrés és szeretet tartós természetű. A bennem lévő szeretet nagyobb a benned lévő gyűlöletnél. Ha egy mérföldre kényszerítesz, elmehetek kettőre. Ha el akarod perelni az alsóruhámat, kész vagyok odaadni a felsőt is. Azt jelenti, hogy senki sem tud elmenni addig, hogy beteljen nálam a pohár. Ami bennem van, sokkal erősebb bárminél, amit te tehetsz. Ez az igazi kereszténység.

Az én reakción, ha az valóban keresztényi, olyasvalami, amije a világnak nincs, és soha nem is lehet. Ez több pusztá türelemnél. Ez a *kegyelem*, amelynek csak egy része a türelem. És senki sem képes az Úr bennem lévő kegyelmét kimeríteni. Lássuk meg, itt az történik, hogy Isten próbára tesz engem. Valójában azonban mégsem *engem* tesz próbára, hanem *Önmagát*, így mutatja meg nekem, mire képes a bennünk lakozó Úr, ha engedjük Neki. Isten minden követelést képes teljesíteni, sőt még

többet is annál, mint amit követelnek tőlünk. Ki árthatna akkor nekem? A belső valóság mindig nagyobb, mint a külső próbatétel. És ez az, amit igazi keresztény reakciónak nevezünk.

Itt nincs szó sem ellenállásról, sem arról, hogy elvből nem állunk ellen. Ha valaki odafordítja a másik arcát azután, hogy az egyiket már megütötték, az nem meggyőződéses erőszakmentesség. Urunk nem hirdetett ellenállást, de azt sem, hogy passzív elszenvedők legyünk. Ellenkezőleg, azt mondja, hogy bennünk megvan az a reakció, amely hatalmasabb az emberi gonoszságnál. Olyan átható erő van itt, amelyet a világ nem ismer. Nem lehet a földön senki *reményteljesebb* annál a kereszténynél, aki ezt a fajta válaszreakciót és magatartást tanúsítja. És ugyanakkor ő a föld *legerősebb* embere is, mert az ilyen keresztény képes önmagán uralkodni. Ne essünk abba a hibába, hogy azt higgyük, ez a gyengeség jele: nála erősebb embert ugyanis keresve sem találánk. Ez a fajta keresztény ugyanis annyira erős, hogy *megengedheti magának, hogy ne törődjön azzal, mi történik vele*.

Vizsgáljuk meg közelebbről is a válaszreakciónk kérdését! Amint láttuk, reagálni azt jelenti, hogy valamit mi is csinálunk válaszképpen arra, amit mások tesznek vagy mondanak. Az ebben a szakaszban elmondott három példázat közül az alsó- és a felsőruha azt mutatja meg, hogyan kell elengednünk az anyagi dolgokat a világban; a másik orca odafordításának és megütésének kiváltképp ahhoz van köze, hogy miként viszonyulunk az emberi dicsőséghez; az egy és a két mérföld megtételéről szóló példázat pedig a szabadság kérdésre mutat rá. Ezzel az utolsó példázattal kapcsolatban elmondhatjuk, a személyes szabadságomat sérti, ha valaki arra kényszerít, hogy vele menjek. Azonban aki igazán ismeri Istent, képes teljesen lemondani a saját, személyes szabadságáról. Isten követelése ugyanis nagyobb, mint azé a gonosz emberé. Aki gonosz, az a jobb orcát, az alsóruhát és az egy mérföldet követeli, Isten azonban egyaránt követeli a jobb és a bal orcát is, az alsóruhát és a felsőt is, az első mérföldet és a másodikat is. Isten követelése megduplázza a gonosz emberét. A gonosz ember követelését viszonylag könnyű teljesíteni, de Isten követelésének nagyon nehéz megfelelni. Nem számít, hogyan bánnak velünk az emberek, nem követelhetnek tőlünk többet, mint amit Isten követel tőlünk. Sok probléma abból származik, hogy nem rendezett a viszony Isten és miközöttünk. Ha teljesen és feltétel nélkül odaszántuk magunkat Neki, azt fogjuk érezni, hogy az összes követelés, amelyet *emberek* támasztanak velünk szemben, *meg sem közelíti* azt, amit *Isten* vár el tőlünk.

A válaszreakció villámsebessen szokott történni. Amikor a másik ember tesz valamit, gyakorlatilag azonnal reagálunk; ilyenkor pedig nincs időnk gondolkodni. Sem arra nem érünk rá, hogy imádkozzunk, sem arra, hogy végigvegyük magunkban a dolgokat. A keresztény reakció ezért sokkal érettebb, előrehaladottabb cselekvés, mint az igazságosság sok más formája. Az ilyen fajta igazságossághoz sokkal alaposabb tanulásra van szükség Isten jelenlétében; különben lehet, hogy valóban odatartjuk a bal *arcunkat*, ha *eszünkbe jut*, de a bal *kezünk* fog lendülni, ha *nem*. Milyen nagy szükségünk van rá, hogy teljes legyen az odaszentelésünk, hogy amikor valami történik, helyesen reagáljunk, anélkül hogy egyáltalán végiggondolnánk a helyzetet, imádkoznánk érte, vagy eszünkbe jutna, mit kell csinálni! Isten kegyelme olyan nagy és annyira szokásunkká vált, hogy mindennemű meggondolás és mérlegelés nélkül is helyes lesz a reakciónk.

Végül pedig: „Aki kér tőled, adj; és aki kölcsön akar venni tőled, el ne fordulj tőle” (42. vers). Egy testvér mondta egyszer: „Nem adhatunk az embereknek mindent, de mindenkinek adhatunk legalább valamit.” Aki eljutott ide, az kétségkívül olyasvalaki, aki semmit sem tart vissza Istentől. Mennyire szükségünk van arra, hogy az Úrra tekintsünk védelemért! Ezek a helyzetek, amelyekről az Úr beszélt, megnövelik a teherbírásunkat. Minél többet teszünk meg, annál inkább nő a teherbírásunk, *míg végül nem lesz semmi, de semmi a világon, ami a hatalmában tarthatna minket*.

A Róma 13,4-6 azokra utal, akiknek földi tekintélyük van. A Róma 13 és a Máté 5 egyaránt arról tanít, hogy miként kell bemutatnunk a kereszténységet. A keresztény ember egyéni életével kapcsolatban a Máté 5-öt kövessük, a kormányzattal és annak igazgatási rendszerével kapcsolatban viszont a Róma 13-at, ne a Máté 5-öt. Nem hiszünk a zűrzavarban, a törvénytelenességben és az anarchiában. A fegyelemben és az irányításban hiszünk. A római levél a kormányzathoz fűződő hozzáállásunkról tanít. Most az előttünk lévő Máté-szakaszban az foglalkoztat minket, hogy miképp legyünk tanítványok: mit kell tennünk tanítványokként, amikor problémákkal szembesülünk. Ennek egyáltalán semmi köze nincs az államigazgatáshoz. Nem olyanoknak kell lennünk, akik elvből nem állnak ellen, vagy akik pusztán beletörődnek a sorsukba, hanem nekünk oda kell tartanunk a másik arcunkat is. Amikor egy mérföldre kényszerítenek, el tudunk menni kettőre is. Amikor követelik az alsóruhánkat, a felsőt is oda tudjuk adni. A hegyi beszéd nem kívülállóknak – hitetleneknek, világi embereknek – szól. Semmikor nem szabad kormányzási elvként megközelíteni. A „ti” kizárólag egyénekre vonatkozik. Egyáltalán semmi köze sincs a jogrendszerhez és a törvényhozáshoz; az egész teljes mértékben magára a keresztény emberre vonatkozik.

Mt 5,43-48. Ez a második szakasz ötödik része, és azt mutatja meg, hogyan bánjunk az ellenségünkkel. A 43. vers első fele megtalálható az Ószövetségben, míg ugyanannak a versnek a második fele nem; a „gyűlöld ellenségedet” ugyanis nincs benne az Ószövetségben. Urunk ezzel a tanítással tehát egyfelől az ószövetségi igét idézi – „szeresd felebarátodat” –, másfelől pedig kortársai (a rabbik) szavait – „gyűlöld ellenségedet”. A Jézus idejében élt rabbik hozzátették ezt az Ószövetség igéjéhez. Urunk itt kifejezetten e kortárs rabbik tanítását kívánja kiigazítani.

A 44. vers meghatározza, milyen a keresztény ember élethez való alaphozzáállása a világban. Szeretnünk kell az ellenségeinket. Nemcsak jól kell bánnunk velük, hanem szívből szeretnünk kell őket. Egész jól bánhatunk valakivel anélkül, hogy bárminemű szeretet lenne a szívünkben iránta. Ha így van, akkor nem tartottuk meg az Úr itteni szavait. A görög nyelv két különböző kifejezést használ a szeretetre: (1) *phileó*, ami azt jelenti, hogy emberi szeretettel szeretünk, és (2), *agapaó*, ami azt jelenti, hogy Isten szeretetével szeretünk. Az emberek veleszületett természetéhez tartozik a szeretet, de ez a szeretet a körülményektől függ; akkor szeretünk, amikor valami szerethetőt találunk – ezért tehát relatív és a másik félen múlik. Az ember nem tudja irányítani, sem önmagától felgerjeszteni. Az emberi szeretet mindig ilyen. Isten szeretete azonban teljesen más. Neki nem kell indok, hogy szeressen; nem befolyásolja a másik fél hozzáállása, és idővel sem változik. Akkor is, ha bűnös vagy, Isten szeret téged. Ha átkozod Őt, Ő akkor is szeret. Az ilyen szeretet kezdeményező, Ő teszi meg az első lépést, ezért nem tehetünk semmit, amitől jobban vagy kevésbé szeretne. Isten szeretete nagyon erős; a lényéből fakad.

Isten ma azt parancsolja nekünk, hogy úgy szeressünk, amiképpen Ő szeretett. A szeretet indoka önmagában rejlik, nem a másik fél váltja ki. Isten bennünk lévő élete pedig maga a szeretet. Nem is tud mást tenni, *csak* szeretni. Kifejezésmódja is a szeretet. Ezért szeretjük ellenségeinket. Ha a szeretetünket az *Éden kertjéből* örököltük, nem fogjuk tudni szeretni az ellenségünket. Amikor azonban *Isten* szeretete betölt minket, igazán könnyű szeretni a testvéreket, és az sem nehéz, hogy az ellenségeinket szeressük.

Az Úr belénk helyezte ezt a szeretetet, ezért parancsolja meg, hogy szeressük az ellenségünket. Ez a belső erő minden emberi gyűlölet fölött győzedelmeskedik. Felülmúlja az írástudók és a farizeusok igazságosságát, mivel ők csak a felebarátjukat tudták szeretni, a rabbik tanítása pedig hozzá is tette: „gyűlöld ellenségedet”. Az Úr azonban az ellenség szeretetével tölti be a törvényt. A mennyek királysága messze magasabb rendű a világ összes királyságánál; ennek megfelelően tehát e királyság

embereinek jobbnak kell lenniük a világi királyságok embereinél. A mi igazságosságunknak felül kell múlnia az írástudók és farizeusok igazságosságát. A világon senkinek nincs hatalma lerombolni Istennek ezt a szeretetét a szívemben, amely valóban képes elnyelni az ellenséget. Nincs az az ellenség, aki megállhatna Isten szeretete előtt. Csak kapjon rá lehetőséget, és ez az isteni szeretet elő fog törni belülről – és győzedelmeskedik.

„És imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket.” Imádság nélkül könnyen alábbhagy a szeretet. Belül szeretjük őket, kívül imádkozunk értük Isten színe előtt. Imádkozunk azért, hogy üldözőink megbocsátást nyerjenek; imádkozunk, hogy az Úr ne kérje számon őket sem most, sem az elkövetkező korban. Imádkozunk, hogy az Úr megáldja őket. Miközben azokért imádkozunk, akik üldöznek minket, észre fogjuk venni, hogy Isten szeretete betölti a szívünket. Akkor valóban képesek leszünk szeretni őket. Ezért szükséges az imádság a szeretet mellett. De nem azért kell imádkoznunk, hogy az ellenségeink olyanok legyenek, mint mi, hanem azért kell imádkoznunk, hogy Isten megáldja őket.

„Hogy legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai” (45.a vers). Így bebizonyosodik, hogy valóban Isten fiai vagyunk, és hogy az Ő élete valóban bennünk van. Ahhoz, hogy Isten fiai legyünk, Istentől kell születnünk. De ahhoz, hogy Isten fiainak hívjanak minket, olyanoknak kell lennünk, mint Ő – abban, hogy az életünk győzedelmeskedik az ellenségeink gyűlölete fölött (lásd még az 5,9-et). Mi jogosíthat föl minket arra, hogy az Isten fiainak nevezzenek? A válasz a 45. vers hátra lévő két részében található: (a) „mert fölhozta napját gonoszokra és jókra egyaránt” – és a nap magától süt; mindenképp süt, függetlenül attól, hogy jót vagy rosszat érnek sugarai. A nap ereje önmagában rejlik, nem az emberekben. Ugyanígy, az Isten szeretetét sem befolyásolhatják az emberek. Továbbá (b) az Úr az esőt is használja itt példázatként: „és esőt ad igazaknak és hamisaknak egyaránt” – az eső válogatás nélkül hull az igazra és a hamisra; magától esik, az emberek viselkedése nem hat rá. A szeretet ereje is magában a szeretetben rejlik. Ezért pedig az igaz és a hamis is szeretetben részesül. Mivel pedig Isten ilyen, és ezt teszi, ennek kell igaznak lennie az Isten fiaira is. Csakis így hívhatnak minket az Isten fiainak.

„Mert ha azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, mi a jutalmatok? Nemde a vámszedők is ugyanezt teszik?” (46. vers, Vida). Ha az emberek szeretnek minket, és mi viszonszeretjük őket, mi lesz a jutalmunk? Nem is beszélve arról, hogy ezt az írástudók és a farizeusok, sőt még a gyűlölt és megvetett adószedők is megteszik. A vámszedők a legkapzsiabb emberek voltak akkoriban. Noha gazdagok voltak, szerették azokat, akik őket szerették. Miféle jutalom járhat ezért?

Vegyük észre, hogy a hegyi beszéd a jutalommal és nem az ajándékkal foglalkozik. Az ajándék az a kegyelem, amelyet Isten ingyen ad a bűnösöknek. A jutalom viszont azoké, akik már kegyelem által megmenekültek. Mivel helyes viselkedésükkel Istent dicsőítik, a királysággal jutalmazzák őket. Az örök élet kizárólag kegyelemből van, hit által. A mennyek királyságát mint jutalmat azonban teljes egészében cselekedetek által nyerhetjük el. Ha azokat szeretjük, akik minket szeretnek, miféle jutalmunk lehet? Válaszolnunk kell rá: Semmilyen.

„És ha csak testvéreiteket köszöntitek, mennyivel tesztek másoknál többet? Nem így tesznek-e a pogányok is?” (47. vers). Itt láthatjuk, hogyan kell viselkedniük a testvéreknek a nem testvérekkel szemben. Helyes a testvéreket köszönteni, de ha csak őket köszöntjük, mennyivel vagyunk különbek másoknál? Ugyanolyanok vagyunk, mint a pogányok. A „pogányok” itt különösen is a rómaiakra vonatkozik, akik már akkor is elnyomták az Úr ezen első tanítványait. Még a rómaiak is – jegyezte meg az Úr –, köszöntik az övéiket. A „több” a görögben itt azt jelenti, „különb”. Miért használja az Úr itt ezt

a „különb” szót? Mert jelentésében megfelel a szakasz első részében használt „felülmúl”-nak. Különb szeretetre van szükség, akkor meglesz a másokét felülmúló igazságosság. A másokét felülmúló igazságosság itt a másokénál külön szeretetet jelenti.

Ágoston mondta egyszer: A világon háromféle ember van. A háromból az egyik szeretetért szeretetet, a gyűlöletért gyűlöletet ad cserébe. Ez emberi. Ennél alacsonyabb rendű a másik fajta, aki a szeretetet gyűlölettel viszonyozza. Ez ördögi. A harmadik típusú ember pedig, és ez magasabb rendű a másik kettőnél, a szeretettel viszonyozza a gyűlöletet. Ez pedig isteni.

Isten arra hív minket, hogy fiaiként isteni módon szeressünk: „Legyetek azért tökéletesek, miként mennyei Atyátok tökéletes” (48. vers). A mennyei Atya a mérce. Micsoda mérce ez! Nemcsak olyanoknak kellene lennünk, mint Ő, hanem tökéleteseknek is a magatartásunkban, miképpen Ő tökéletes. Amint a trónon lévő élet nem vall soha kudarcot, úgy a bennünk lévő élet sem vall kudarcot soha. Ha nem leszünk mások, mint a világ, végünk. A világnak legalább meg kell tudnia, hogy idegenek vagyunk, hogy mi mások vagyunk. A hegyi beszéd szerint élt élet nyomán a világ meg fogja tudni, hogy valóban mások vagyunk. Ha ebben kudarcot vallunk, a más dolgokban aratott győzelmünk teljesen hasztalan.

A hegyi beszéd két szakaszáról beszéltünk eddig. Az 5,1-20-ban arról volt szó, hogy milyen a mennyek királysága embereinek természete. Majd az 5,21-48 a magasabb rendű igazságossággal foglalkozott. Haladjunk tovább a következő szakaszra.

Harmadik szakasz

Mt 6,1-18

Az előttünk lévő harmadik szakasz az elrejtett emberrel foglalkozik. Három dologról beszél: (1) alamizsna, (2) imádkozás és (3) böjtölés. A 6. fejezet 1. verse figyelmeztet: „Vigyázzatok, hogy igazságosságokat ne az emberek előtt gyakoroljátok”. Ez a szakasz általános témája. A 2-4. vers foglalkozik az alamizsnával; az 5-15. az imádkozással; a 16-18. pedig a böjtöléssel. Mindhárom az igazságosság egy-egy formája. Az alamizsnaadás látható és más emberekkel kapcsolatos. Az imádkozás Istennel, a böjtölés pedig magával az emberrel kapcsolatos. Függetlenül attól, hogy emberekkel, Istennel vagy önmagunkkal szemben történik, egyiket sem szabad azzal a céllal végezni, hogy igazságos cselekedetünket lássák az emberek. Az alamizsna, az imádság és a böjt egyaránt elnyeri jutalmát – ha azonban az emberek szeme előtt zajlik, elmarad a jövőbeli jutalom. A keresztényeknek ezeket az igazságos tetteket titokban kell végezniük. Amikor gyakorolják az igazságosságot, két szélsőség kísértését kell elkerülniük. Az egyik, hogy mindezeket az emberek előtt, illetve az emberek hatására csinálják. A másik, hogy mindent a maguk elgondolása szerint tegyenek anélkül, hogy tekintettel lennének az emberekre. Egyik szélsőség sem elfogadható.

Mt 6,2-4. Amikor alamizsnát adtok, ne csapjatok nagy zajt, hogy felhívjátok rá az emberek figyelmét; mert a képmutatónak is ez a szokásuk, akik azért adakoznak, hogy dicsőséget nyerjenek az emberektől. „Megkapták jutalmukat”. A „megkap” szó a görögben az elszámolásoknál használt kifejezés. Azt jelenti, hogy a számlát rögtön, helyben rendezték. Az Úr azonban másként akarja: hogy amikor adakozunk, arra számítsunk, hogy az elszámolásra a jövőben kerül majd sor, Isten előtt. Ezt a számlát így viszont most zárolták. Ezért óvakodnunk kell az emberektől jövő dicsőségtől és a testvéreink elismerésétől! Adjuk az alamizsnánkat egyszerűen és titkosan. Történjék titkon, és Atyánk

látni fogja titkon. „A te Atyád, aki titkon néz, visszafizeti neked” – ez a kijelentés háromszor szerepel ebben a szakaszban. Azt hangsúlyozza, hogy bármit is teszünk, az Atya pontosan látja. Még egy pohár víz sem kerüli el a figyelmét. Az Atya meg fog jutalmazni érte. Az alamizsnaadás az igazságosság első gyakorlati formája. A gyülekezet történelmének kétezere éve során a keresztények rengeteg alamizsnát adtak. Olyan sokat kell adni, amennyit csak lehet, de nem szabad emberek előtt végezni.

Mt 6,5-15. A másik igazságosság, amelyet titkon kell gyakorolnunk, az imádkozás. Az imádság célja Isten dicsőségének kinyilvánítása, ugyanakkor a saját alkalmatlanságunk elismerése is. Ezért keressük Istent. Milyen szomorú azonban, hogy egyesek kihasználják az Isten dicsőítését arra, hogy saját maguknak szerezzenek dicsőséget! Azért imádkoznak, hogy hallják őket az emberek. A képmutatók a zsinagógákban és az utcákon imádkoznak, hogy minél többen lássák őket. De így el is nyerték jutalmukat: megkapták az emberektől. Az Úr nem az imádság megválaszolásáról beszél, hanem az imádság jutalmáról, mert ez ugyanabba a kategóriába tartozik, mint a böjtölés jutalma, amelyet lentebb említünk. Az imádkozás jutalma tehát nem az imádság megválaszolására vonatkozik, hanem ez cselekedetekért járó jutalom. Az imádság tehát nem csak választ kap ma, hanem jutalmat is nyer a jövőben Krisztus ítélőszékénél. Megjutalmazandó igazságosságként fognak ott megemlékezni róla. Aki tehát azért imádkozik, hogy hallják az emberek most, azt már nem lehet később az ítélőszék előtt megjutalmazni ezért.

Az imádkozás is az igazságosság egyik formája. Remélem, hogy a testvérek nem lesznek híján ennek az igazságosságnak. Aki nem imádkozik, nem kap feleletet ma, és nem kap jutalmat sem a jövőben. Valójában az imádság az Istennel való bensőséges közösségünket jelenti. Ha bárki ezt arra használja, hogy mások előtt mutogassa, az nagyon felszínes jellem. Ez inkább a legnagyobb titkunk kellene, hogy legyen. Az Úr megmutatja nekünk, hogy amikor imádkozunk, a belső szobánkba menjünk be (a zsinagóga, az utcasarok, a belső szoba mind jelképes ebben a szakaszban). A belső szoba olyan titkos helyre utal, ahol senki nem mutogathatja az imádkozását szándékosan. A „zárd be az ajtót” azt jelenti, hogy zárjunk ki mindent, ami a világból való, és zárkózzunk be úgy, hogy még akkor se tudjunk kimenni, ha csöngetnek. Így igazán egyedül maradhatunk imádságban Istennel. Ez nemcsak igazságosság, de lehetőséget is teremt Istennek, hogy megjutalmazhasson minket. Ez bizonyosan olyasmi, ami kiváltképp tetszésére van. Az imádság célja tehát több annál, mint hogy választ kapjunk – a jövőbeni jutalmat is magában foglalja. „Hanem te, amikor imádkozol, menj be a kamrádba, zárd be az ajtódat, és imádkozzál titokban Atyádhoz, és Atyád, aki a rejtekben (is) lát, megfizet neked” (Vida ford.). Atyánk figyelemmel kíséri minden tettünket.

Az alamizsnát titkon kell adni; viszont az imádkozás nemcsak hogy titkon történik, de itt még a szavainkra is oda kell figyelni. Az imádkozás ezért magasabb formája az igazságosságnak, mint az alamizsnaadás. Az Úrnak tovább kell tanítania minket, hogyan imádkozunk. Az imádkozás ne csak titkon történjen, de ne is legyen benne fölösleges szószaporítás, amely a pogányok szokása. Az imádság egyszerű legyen. A „szószaporítás” a görög nyelvben olyasmit jelent, mint amikor a patak vize csobog a köveken: folyamatosan ugyanazt a monoton zajt ismétli. A „sok beszéd” pedig olyan kifejezés, amely arra utal, amikor a kerék mindig döccen egyet a kövezeten. Az Úr ezzel a két kifejezéssel írja le az imádság hangját, amely olyan, mint a vízcsobogás vagy a kerékdöccögés. Teljesen értelmetlen. Ezért ha imádkozunk, ne mások szeme láttára történjen, és ne fölösleges szószaporításból álljon.

A nyilvános imádság során ugyanakkor többé-kevésbé hatnak ránk az emberek. Nem csak Istenhez imádkozunk, hanem azért is imádkozunk, hogy mások is hallják. A szívünk nem tud teljes mértékben

csak Istenre figyelni. Egyesek lehet, hogy nem is tudják abbahagyni az imádkozást a testvérek ámenjei miatt. Így imájuk mélységét nem a szívük vágya, hanem a testvérekből kiváltott ámenek száma szerint mérik. Ez pedig semmissé teszi az ima hatékonyságát. Az imádságot a szívbéli vágy szerint kell mérni; soha nem haladhat túl azon, ami a szívünkön van. Ne hagyjuk el az együttes imádságot, de ugyanakkor ne az összejövetel legyen az *egyedüli* alkalom, amikor imádkozunk. Ne csak nyilvánosan, hanem otthon, egyedül is imádkozunk! Ha rejtett imádkozásunkkor egyszerű szavakat használunk, akkor a nyilvános imáinkban se legyen beszédünk nagyon másmilyen. Ne legyünk bőbeszédűek, „mert tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt kérnétek tőle”. Az imáinkra adott válasz a szívünk vágyától és az imádsághoz való hozzáállásunktól függ, nem a szavainktól. Ne próbáljuk Istent kényszeríteni, hiszen Ő úgyszintén tudja, mire van szükségünk. Miért imádkozzam akkor? Hogy kifejezhessem azt a hozzáállásomat, hogy kész vagyok bízni Benne, és Őrá támaszkodni.

„Ti azért így imádkoztatok.” Az itt következő imádságot az Úr példa gyanánt adta nekünk; nem arra szánta, hogy utána mindig ugyanezeket a szavakat ismételjük el.

„Atyánk, aki a mennyekben vagy.” Ez a legújabb mód, amelyen immár az emberek Istent megszólítják. (Korábban így nevezték: „a Magasságos Isten”, „a mennyek Istene” vagy „Jahve”). A világi emberek nem Isten gyermekei, ezért senki, akiben nincs meg Isten élete, nem az Ő gyermeke. Csak akikben az Ő élete megvan, azok hívhatják Istent Atyának.

Az utána következő imádság *az Isten dolgaival kapcsolatos három területet* ölel körbe – (a) „szenteltessék meg a Te neved”; (b) „jöjjön el a Te királyságod”; és (c) „legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is”. Ez a kifejezés, hogy „amint a mennyben, úgy a földön is”, e három dolog mindegyikére vonatkozik. Mindháromnak utótagja, tehát nem csak az utolsó, az Isten akaratával kapcsolatos kijelentéshez tartozik. Isten neve megszentelt a mennyben; csak a földön nincs megszentelve. Isten királyi uralma fennáll a mennyben; csak még a földre nem jött el. És Isten akaratát is megtörténik a mennyben; csak a földön nem engedelmessé válnak az Ő akaratának. Ennek megfelelően kell imádkoznunk.

Az ún. „Miatyánk” szavai messze túlhaladják a mi gondolkodásunkat. Olyan, mintha a világ teremtése óta az ember még egyszer sem járult volna oda Isten színe elé, és imádkozott volna azért, amit Ő akar. Ennek az imádságnak a jelentősége abban rejlik, hogy maga Isten lépett elő a lepel mögül, és mondta el nekünk, Ő mire vágyik. Most először lett Isten emberré, és mondta el nekünk az imádságot, amely célba talál. Itt rögtön rájövünk, hogy mit jelent a mennyek királysága, hogy az kiterjedt erre a földre is. Isten arra hív minket, hogy azért imádkozzunk, amire Ő vágyik, amit Ő tart létfontosságúnak.

A mennyek királysága a Szentírásban egyszerre történelmi és földrajzi jellegű. A régi bibliakommentár-írók abban tévedtek, hogy a mennyek királyságát pusztán történelmi jelentőségüként kezelték. Ma azonban a történelem folyása a földrajzi jellegnél kevésbé meghatározó annak kérdésében, hogy mit jelent a királyság. „Ha én Isten Szelleme által űzöm ki a démonokat – jelenti ki az Úr Jézus –, akkor elérkezett hozzátok az Isten királysága” (Mt 12,28). Ez az állítás tartalmát tekintve földrajzi és nem történelmi jellegű. Bárhol, ahol az Úr démonokat űz ki, ott van Isten királysága. Ma tehát ez inkább földrajzi, semmint történelmi kérdés.

Isten ma azt várja tőlünk, imádkozzunk azért, hogy a neve meg legyen szentelve. Az Ő nevét valóban milyen hiába mondják ki a földön! Még a bálványokat is istennek nevezik. „Szenteltessék meg” – azt jelenti, legyen egyedi és minden mástól különböző. Egyedül Isten használhatja ezt a nevet. A világ azonban nem tiszteli szentként az Ő nevét. Ezért Isten azt akarja, imádkozzunk azért, hogy

amiképp az Ő neve megszentelt a mennyben, legyen megszentelve a földön is. Ez az első az Isten dolgai közül, amelyért kívánja, hogy imádkozzunk.

A második ez: „Jöjjön el a Te királyságod”. A millennium (ezredév) lesz az a kor, amikor a királyság a maga teljes valójában láthatóvá válik. Az Ószövetség időszakában csak prófétáltak róla; amikor azonban Bemerítő János és az Úr eljött, mindketten kihirdették, hogy „elközelített a mennyek királysága”. Megvan rá az ok, hogy miért így hirdetik: ugyanis már rendelkezésre állnak emberek a királyság számára, már megvan a mennyek királyságának Példaképe, és most kinyilvánítják a királyság alapelveit is. A Máté 13-ból megtudjuk, hogy a mennyek királysága külső megjelenésének történelme szintén megkezdődött. Amit ma látunk, igen távol van attól, amilyen majd a jövő milliennium lesz, hiszen e világ királyságai még nem lettek a mi Urunk és az Ő Krisztusa királyságává (lásd Jel 11,15). Mindazonáltal a mennyek királyi uralmának vannak szórványai, amelyek mintegy miniatűr verzióként megjelennek mindenhol, ahol csak Isten népe megtalálható. Amikor például a Szent Szellem tekintélyével démonokat űztek ki, ez azt jelezte, hogy eljött Isten királyi uralma. Imádkozzunk hát tovább: Királyságod egyre erőteljesebben nyilvánuljon meg a földön, mert az egész föld a Te királyságod!

Isten dolgai közül a harmadik, amelyért imádkoznunk kell: „legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is”. Mi is valójában az imádkozás? Amikor az ember a kívánságainak hangot ad. Azonban az imádság legmagasabb rendű kifejezése az ember számára az, ha *Isten* kívánságát mondja ki. Miért akarja vajon az Úr, hogy tanítványai így imádkozzanak: „Szenteltessék meg a Te neved (...)” stb.? Ki akadályozhatná meg, hogy Isten neve megszenteltessék? Ki gátolhatná meg, hogy Isten királyi uralma eljöjjön, és Isten akarata meglegyen? Ha valaki ezt kérdezi, azt mutatja, hogy az imádkozásnak még az alapjait sem ismeri. A mi balgatag gondolkodásunk szerint egyáltalán nem is kellene imádkozni. Miért nem teljesíti Isten az akaratát a földön? Nem tudja-e vajon, hogy mire van szükségünk, mielőtt kérnénk? Nem a saját hatalma által végzi vajon el az akaratát? Akkor miért mondja nekünk mégis, hogy imádkozzunk? Hadd jegyezzem meg, ha valóban tudjuk az okát annak, amiért imádkoznunk kell, jó keresztényekké kezdünk válni.

Hadd válaszoljak a következőképpen. Először is, nem tudom, miért kell az embereknek imádkozniuk, csak azt tudom, hogy kell. Isten úgy döntött, hogy valahányszor tenni akar valamit, megvárja, hogy a földön néhányan imádkozzanak érte, és csak akkor teszi meg. Ez a kereszténység alapvetéseinek egyike, amit Isten az egész Bibliában kijelentett; és ez segíteni fog nekünk az imádság indokait tisztázni. Vegyük például a következő ószövetségi szakaszt: „Így szól az Úr, Izrael Szentje és formálója: Ezeknek jelenségét kérjétek Éntőlem, és az én fiaimról és kezeim művéről parancsoljatok nekem” (Ézsaiás 45,11). Addig vár, amíg nem kérnek Tőle. Pontosan tudta, hány embert akar kiszabadítani Szodomából, de megvárta, hogy Ábrahám mondja ki. Az Úr Jézus eljövendő volt erre a földre, de szüksége volt olyanokra, mint Simeon, akik szakadatlanul és állhatatosan imádkoztak ezért. A Szent Szellem eljövendő volt pünkösd napján, de megvárta, hogy a százhusz ember imádkozzon. Azért van szükség imádságra, hogy Isten ezáltal mutathassa meg nekünk, hogy az akaratát nem fogja egyedül megcselekedni. Kétségkívül megvan a Maga akarata, de azt kívánja, hogy imádkozzunk érte, mielőtt megtenné. Az imádság tehát azt jelenti, hogy (1) Istennek megvan az akarata, (2) megérintem Isten akaratát és imádkozom érte, (3) Isten pedig megválaszolja az imádságot. A számmal kimondom Isten akaratát, és Isten meghallgatja az imádságomat.

Ezt az imádságot a gyülekezet ajánlja fel, és sok imádkozás után a királyság eljön. Figyeljük meg különösen is az ezért a korszakért való imát! Alapvető szellemi vezérelve, hogy noha Isten már

kiformálta akaratát, addig nem fog cselekedni, míg nem talál a földön olyanokat, akik egyetértenek az Ő akaratával, és eszerint imádkoznak. Akkor Isten keze mozgásba lendül. Joggal mondhatjuk tehát, hogy a millennium korábban vagy későbbben is eljöhét. Hogy korábban vagy későbbben jön, az emberek imádságától függ. Annak ellenére, hogy ma esetleg nem szabad az evangéliumot nyilvánosan hirdetnünk, legalább imádkozhatunk.

Isten akarata nem az a sok apró részlet és darabka, amit mi Isten akaratának gondolunk. Ma meg kell tanulnunk azt, hogy érett, szellemi tartással rendelkező férfiak és nők legyünk. Istennek van egy *legfőbb* akarata, amelybe beletartozik akaratának összes kis részlete. Amikor ez a *nagszerű* akarat végül beteljesül, az összes kis akarat is magától értetődően beteljesedik. Ezért minden nap rá kell szánnunk az időt, hogy az imádságnak ezt a munkáját végezzük. Ha nem imádkozunk, Isten akarata nem lesz meg. Ez az imádság titka a Szentírásban: Istennek megvan az akarata a mennyben; Szelleme közli velünk ezt az akaratot, és kimunkálja bennünk, hogy mi is kívánjuk ezt; ekkor imádkozunk; végül pedig Isten megcselekszi az akaratát. „Bizony mondom nektek: valamit megköttök a földön, meg lesz kötve a mennyben; és valamit eloldotok a földön, el lesz oldozva a mennyben” (Mt 18,18). Isten azt akarja, hogy *mi* tegyük meg elsőként, és akkor *Ő* is megteszi. A mi imánk az első, Isten cselekvése következik utána. A kötés és az oldás minden tettet magában foglal. „Ismét mondom nektek, hogy ha közületek ketten megegyeznek a földön mindabban, amit csak kérnek, meglesz nekik az én mennyei Atyámtól” (19. vers). Ebből láthatjuk tehát, hogy az imádság nemcsak Isten akaratának, hanem a gyülekezet akaratának is a kérdése. Szinte úgy tűnik, mintha Isten mennybéli cselekedetét mi irányítanánk, akik az Ő gyülekezete vagyunk itt a földön. Az Úr bocsássa meg, hogy ezt mondom.

Mindenünket oda kell adnunk az imádkozásra, míg Isten cselekedni nem kezd. Az imádság így nem csak választ, hanem jutalmat is nyer. Az imádság válik a legfőbb munkálattá. Isten akarata olyan, mint a folyó, az imádság pedig mint a vízvezeték. Bármilyen hatalmas és sokrétű legyen is Isten akarata, népének „ima-vezetéke” körülhatárolja. Évekkel a walesi ébredés után valaki Evan Robertsnek szegezte a kérdést: „Nyolc éve nem láttalak; mi a csudát csináltál ez idő alatt?” Mire így felelt: „A királyságért való imádságot imádkoztam.” Ó, bár lennének, akik így odaszánják magukat Istennek az imádkozásra!

A Máté 6,10 nem a mi imádságunk, azaz nem minket érintő dolgokért való imádság, hanem azokért a dolgokért való imádság, amelyeket Isten el akar végezni. Istennek van lehetősége elmondani nekünk, hogy mit tegyünk. Az imádság alapvetően azt jelenti, hogy Istennek van egy bizonyos akarata, de nem teszi meg egymaga; ezért az akaratát az emberek szívére helyezi, míg nem akarják az emberek is ugyanazt, és imádkoznak érte. Akkor elkezd megválaszolni ezt az imádságot. És pontosan ezért kívánja az Úr megtanítani az embereknek, hogyan imádkozzanak. Tehát a valódi imádság soha nem a földről indul ki, hanem mindig a mennyben kezdődik. Isten itt arra helyezi a hangsúlyt, hogy azt szeretné, királysága eljöhessen a földre. Ennek fő nehézsége nem a mennyben, hanem a földön van.

Máté evangéliumának 3. fejezetében Bemérető János kijelenti, hogy „elközelgett a menny királysága” (2. vers). A 4. fejezetben azt olvassuk, hogy az Úr is azt mondta: „elközelgett a menny királysága” (17. vers). Itt, a 6. fejezetben pedig megtudjuk, hogy az Úr most azt akarja, hogy a tanítványai imádkozzanak: „jöjjön el a Te királyságod”. Ebben a mostani korszakban Istennek először el kell érnie, hogy legyenek olyanok, akik a királyság embereivé válnak, majd utána ezeken az embereken keresztül fogja elhozni a mennyek királyi uralmát. Így tehát az első, amit szem előtt kell tartanunk, hogy el kell nyernünk a helyünket a mennyek királyi uralmában. De mi lesz utána a feladatunk? Hogy imádkozzunk, míg a mennyek királyi uralma el nem jön. Először is az a kérdés, hogy a mennyek királyi uralmának embere vagy-e? Tiéd-e a mennyek királyi uralma? Ha nem a tiéd, minden csak

hiábavalóság. Másodszor pedig nem csak egyszerűen cselekedned kell, hanem időt szakítanod az imádkozásra, hogy a királyság valóban eljőjön a maga teljességében. És amikor ez a hang kellőképpen sürgetővé válik, annyira, hogy a gyülekezet akarata és az Isten akarata eggyé lesz, akkor utána a királyság is hamarosan eljön.

„Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma” (11. vers). Az Úr imádságának eddig említett szakaszai Isten nevével, a királyságával és az akaratával foglalkoznak. Ezek tehát mind Istennel kapcsolatosak. Az Úr azonban nem akarja, hogy saját magunkról teljesen megfeledkezzünk. Ugyanis amint az imádkozó embert támadás éri, az imádkozás azonnal abbamarad. Fontos az imádság tartalma, de ugyanilyen fontos az imádkozó is. Ezért most *három olyan dolog* következik, amelyet az ember *saját magának* kér. Az első ez: „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma”. A mennyek királyságának minden embere szegény. Semelyikük sem gazdag, hiszen éppen a gazdagságuk helyezné kívül őket a királyságon. Valóban súlyos gond, amikor a mindennapi kenyér hiányzik. Az imádság egyfelől oly magasztos, másfelől meg olyan alacsonyra száll, hogy leérhessen a „rizsestál” mélyére. Nem szabad azonban ezen csodálkoznunk. Csakis az Úr védelmével lehetséges, hogy az Isten dolgaival kapcsolatos, fent említett imádságok fennmaradjanak. Ha igazán bízunk az Úrban a megélhetésünket illetően, nem engedhetjük meg, hogy hetenként kérjük a kenyeret; naponta kell kérnünk. A gyülekezet történelmének két évezrede alatt Istennek sok-sok gyermeke járta ezt az utat.

A mindennapi kenyérért való imádság után egy újabb következik: „Engedd el tartozásainkat, ahogy mi is elengedtük azokat a nekünk tartozóknak!” (12. vers, Csia ford.). Mivel naponként adósai vagyunk Istennek, kérnünk kell, hogy a lelkiismeretünk botlás nélkül való legyen. A botlás nem feltétlenül jelent bűnt, de adósságot kétségkívül igen. Gyakran elmarad, amit meg kellett volna tennünk. Ez pedig adósság, tartozás. Nem könnyű a botlás nélküli lelkiismeretet megőrizni. Mit tegyünk? Ha azt kérjük Istentől, bocsássa meg a tartozásainkat, tiszta lesz a lelkiismeretünk. Az ilyen imádságot megválaszolja Isten. A jó lelkiismeret elengedhetetlen, enélkül hajótörést szenvednénk a hitben (lásd 1Tim 1,19). Ez azért van, mert a rossz lelkiismereten keresztül a hit elszivárog. Ha vádlás ér, a hit elillan. Ezért mindig kérnünk kell Istent, hogy bocsássa meg a tartozásainkat. Nem szabad ezt magunkkal vinnünk a következő napra.

Ugyanakkor van egy feltétele is annak, hogy Istentől bocsánatot kérhessünk: nekünk is meg kell bocsátanunk azoknak, akik nekünk maradtak adósok. A tartozás megbocsátása nem az üdvösséggel, hanem az egymással való közösségünkkel kapcsolatos kérdés; Isten kormányzásának és fegyelmezésének területéhez tartozik. Ha nem bocsátottunk meg azoknak, akik valamivel adósaink, nem kérhetjük Istent sem, hogy bocsássa meg a mi tartozásunkat. A Biblia először is az Istennel való kapcsolatunkról, azután pedig a testvérek közötti kapcsolatokról beszél. Becsapjuk magunkat, ha szem előtt tartjuk az istenkapcsolatot, de megfeledkezzünk a testvérkapcsolatokról! Ha a testvérek között bármi is fennáll, legyen az akármilyen csekélység, megfoszt minket Isten áldásától. Mint már említettük, a tartozás nem feltétlenül valamilyen bűn, de bizonyosan valami olyasmi, ami elvégezetlen maradt, pedig meg kellett volna tenni. Ha teljesen megbocsátjuk testvérünk tartozását, Isten a mi tartozásunkat is teljesen megbocsátja. Ha hibát találunk a testvérünkénél, és mindig felemlégetjük, azt fogjuk látni, hogy Isten is megemlékezik a mi tartozásainkról. Szívből bocsássunk meg ezért, és akkor Isten is szívből megbocsátja a tartozásainkat.

A 13. versben két állítás található, de ezek valójában egyről beszélnek, ugyanannak a dolognak a negatív és pozitív aspektusáról. Amikor Istenért kezdünk élni, és végezzük az imádkozás munkáját a földön, *elsőként* azt kell kérnünk Tőle, hogy gondoskodjon anyagi szükségleteinkről, *másodjára*, hogy

tartsa lelkiismeretünket tisztán a vádlástól, *harmadjára* pedig, hogy szabadítson meg minket a Sátán kezéből. A „kísértés” fajsúlyos kifejezés. Olvastuk a Mt 5,39-et: „aki megüt téged jobbfelől, tartsd oda neki a másik arcodat is”. Ha netán ez a vers hitetlen pogányok kezébe kerülne, esetleg azzal kísértetének minket, hogy valóban megütik a jobb arcunkat. Mit tegyünk? Kérjük az Urat, hogy ne vigyen minket ilyen kísértésbe – ez a negatív oldala ennek a dolognak a 13. versben. Ez az imádság komoly védelmet nyújt a számunkra. Elfogadunk bármit, amit az Úr megengedett, hogy érjen minket, de nem akarunk naponta arra számítani, hogy az emberek fölöslegesen próbára tegyenek bennünket. Azért imádkozunk, hogy amit nem az Úr enged meg, az ne érjen minket. Hogyan is állhatnánk meg, ha ez nem így lenne? Amikor azonban az Istentől megengedett kísértés jön, akkor abban meg kell állnunk.

A 13. vers pozitív oldalát illetően pedig ezt olvassuk: „szabadíts meg a gonosztól”. Kérjük az Urat, hogy szabadítson meg minket a Sátán kezéből a kenyér, a lelkiismeret és a kísértés dolgában. Ha a Sátán keze az ember testét érinti, megbénítja, ha a tengert érinti, hullámokat gerjeszt, ha pedig az ember szívét érinti, gyűlöletet fakaszt. Kérjük Istent, hogy szabadítson meg minket az Ellenség kezéből. Az a három dolog tehát, amit Istenért kérünk, alapvetően szükséges; az a három pedig, amit magunkért kérünk, oltalmazó jellegű, azért, hogy végezhessük az imádkozás munkáját a földön.

A fentiek után azonban még egy ige következik. Ez is *három dolgról* beszél, ez a három pedig a *Isten dicséretével* kapcsolatos: „Tiéd a királyság, a hatalom⁸ és a dicsőség, mindörökké. Ámen”. Ez az ige szorosan kötődik az előzőhöz, ahol azt kérjük Istentől, hogy szabadítson meg minket a Gonosztól. Mivel a *királyság* a Tiéd és nem az Ellenségé, mivel a *hatalom* és a *dicsőség* szintén a Tiéd és nem az övé, nem eshetünk a Gonosz karmai közé. Ez igen erőteljes indok, hogy miért nem fog a Gonosz a markába kaparintani minket. „Íme, adok nektek felhatalmazást⁹ (...), az ellenségnek minden hatalmán” (Lk 10,19). A kapott felhatalmazás magában foglalja a királyság hatalmát, hiszen a királyság Istené. De a tekintély és a hatalom szintén Istené. Így pedig a dicsőség is az Övé. Ezért nem eshetünk az Ellenség kezébe, hiszen akkor Isten nem dicsőülne meg.

A királyság egy dolog, maga a hatalom egy másik. Ha a királyság gyenge, az emberek nem fognak engedelmeskedni. Ezért kell, hogy legyen egyfelől királyság, másfelől pedig hatalom. Az Újszövetségben az Úr neve képviseli a tekintélyt, a Szent Szellem pedig az erőt. Amikor Isten cselekvésbe kezd, a Szent Szellem az Ő ereje. Amikor a démonok a Szent Szellemmel találkoznak, kiűzetnek. Mert a királyság, a hatalom (erő) és a dicsőség mind az Úré. Ezért mi teljesen megszabadultunk az ördög hatalmától.

„Ti azért így imádkoztatok.” Az összes imádságunk ezen alapul. Ez az ún. „Miatyánk” vagy „Úrtól tanult imádság” szolgáltatja a mintát. Az Újszövetségben számos olyan imát találunk, amelynek végéről hiányzik az, hogy „az Úr nevében kérünk”. Némelyek úgy gondolják, hogy ez az ún. „Miatyánk” nem nekünk adatott, mert nincs ilyen befejezése. Ez a gondolat azonban teljesen hibás, hiszen ha gondosan megvizsgáljuk, láthatjuk, hogy ez az ima nem valamilyen kötött liturgiaelem, hanem mintaként szolgál.

A Mt 6,14-15 a 12. vers lábjegyzete, azaz különösképp is a 12. vers igéit magyarázza. Miért? Mert épp ebben rejlik a keresztények leggyakoribb hibája. Az Úr tehát két nagyon egyszerű ígét ismételt meg itt. Isten gyermekeinek pedig ezekre az ígésekre van szükségük. E két ige nélkül a gyülekezetre sok szenvedés vár. A meg nem bocsátó szív könnyen teret adhat a Sátánnak. Ha tehát ezzel nem számolunk le, tönkre fog minket tenni mint a királyság várományosait, és a királyság munkáját is lerontja.

8 Hatalom: *dünamisz*. Jelentése: erő, hatalom (ford. megj.)

9 Felhatalmazás: *exuszia*. Jelentése: felhatalmazás, tekintély (ford. megj.)

Az imádsággal kapcsolatos tanítás a 15. verssel ér véget. Könnyen megérthetjük, milyen nagy jelentőséget tulajdonít Urunk az imádságnak. Hiszen a korábban tárgyalt alamizsnáról csak négy vers szól, az imádságról szóló részt követő böjtről pedig mindössze három. Az imádsággal kapcsolatban azonban sok ige hangzik, sok igeversben. Naponta legalább öt, tíz vagy akár tizenöt percet is el kellene töltenünk azzal, hogy a mennyek királyi uralmának eljöveteleért imádkozunk – mert Urunk példaimájában ezen van a fő hangsúly. Számíttassunk azok közé, akik ebben a hosszú korszakban azt imádkozták, amire ez az imádság hív minket.

A Mt 6,16-18 a böjt kérdésével foglalkozik. A böjtölés azt jelenti, hogy megtartóztatom magam a fizikai testem jogos igényeinek kielégítésétől. A gyomrunkat Isten alkotta, és az evés nem bűn. A kereszténységben létezik azonban önként vállalt böjt, amit sosem szabad úgy értelmeznünk, mintha a kereszténység az étkezés ellen volna. Ez a fajta böjtöt ugyanis az ember önként és örömmel vállalja; valamilyen *szellemi* szükséglet miatt a test *fizikai* követelését félreteszi. Pál gyakran volt „éhségben és szomjúságban”, de „böjtölésben” is (2Kor 11,27). A körülmények néha olyan nyomást helyeztek rá, hogy sem enni sem inni nem tudott. A böjt koplalást jelent. Mikor böjtölnek? Amikor elvételik a vőlegény. Ez azt jelenti, hogy amikor szomorúság vagy bajok vannak, a jogos követelést félretesszük; hogy amikor szellemi teher nehezedik ránk, nem figyelünk oda a jelentkező éhség természetes készletére, hanem a szellemi teher miatt figyelmen kívül hagyjuk.

A böjt önkéntes cselekedet. Ennél pedig ismét szóba kell hoznunk a jutalom kérdését. A keresztények böjtje nem a keresztények reklámozására való. Ha az alamizsnával és a böjtöléssel az ember önmagát reklámozza, az Úr nem jutalmazhatja meg. Ha a böjtöt azért végzik, hogy lássák az emberek, akkor ugyanúgy, mint az alamizsna esetében, a dolog ott véget is ér, hiszen megvolt érte a jutalom. Amikor az Úrért böjtölünk, kenjük meg fejünket és mossuk meg arcunkat. Amikor a legnehezebb, akkor mutassuk a legjobb oldalunkat. Amikor leginkább szenvedünk, még inkább kenjük meg fejünket és mossuk meg arcunkat. Mindazok, akiknek elsődleges motivációja az, hogy lássák őket, sekélyes emberek. Ha valaki azért él, hogy mások észrevegyék, ez jelenti a legnagyobb veszteséget, ami csak keresztény embert érhet. Bármelyik testvér, legyen bár férfi vagy nő, ha folyamatosan azzal foglalkozik, hogy mások felfigyeljenek rá, felszínes az Isten előtti egész járásában. Annak, aki igazán úgy szeretne élni, hogy egyedül Isten lássa, minden bizonnyal van valami olyan az életében, ami rejtett az emberek előtt. Felszínesnek lenni azt jelenti, hogy az ember teljesen kitarulkozik. Akit viszont mélység jellemez, az elrejtett ember. Aki felszínes, az Isten számára jószerével hasznavehetetlen. Olyan, akár a képmutatók. Tanuljuk meg ezért igazságos cselekedeteinket titokban, Isten előtt végezni! Aki egyedül azért lép be a templomba, hogy Istennel legyen közösségben, azt nem érdekli, mit szólnak az emberek. Aki azonban csak azért tart kapcsolatot másokkal, hogy azok lássák, az képmutató Isten szemében.

Az Úr itt azt a böjtöt ítéli el, amit azért csinálnak, hogy lássák az emberek. Céllal történik. Szándékosan. Az ilyen szándékú böjtöt Isten nem fogadja el, hiszen a böjtölő mögöttes szándéka az, hogy emberektől nyerjen dicsőséget. Aki emberektől kapott dicsőségre pályázik, azt Isten nem igazolja. Szilárdan vissza kell utasítanunk az emberektől származó minden dicsőséget, azért hogy Isten megáldhasson minket.

Összefoglalásképpen tehát, az Úr azt tanítja nekünk, hogy (1) amikor alamizsnát adunk, ne tudja a bal kéz, mit csinál a jobb, (2) hogy amikor imádkozunk, menjünk be a belső szobánkba és zárkózzunk be, és (3) amikor böjtölünk, kenjük meg a fejünket, és mossuk meg az arcunkat. A szándékunk és célunk más: ahelyett, hogy arra vágyánánk, hogy az emberek lássanak minket, arra törekszünk, hogy elrejtőzzünk, és titkon végezzük cselekedeteinket. Rejtőzésünknek szintén célja van. Tanuljunk meg

titkon lenni, arra törekedni, hogy mások ne lássanak. Aki igazán ismeri Istent, szándékosan elrejtí szellemi erejét. Óvakodjunk viszont, nehogy némelyek közülünk még az elrejtettséget is arra használják, hogy megmutassák magukat. Ezt ugyanis még elítélendőbb.

Negyedik szakasz

Mt 6,19-34

Ez a szakasz a Máté evangéliuma 6. fejezet 19. versétől egészen a fejezet végéig tart. Azt a címet kaphatná, hogy „A hitből való élet” vagy „Keressétek először az igazságosságot!”. Beszéltünk már valamennyit arról, hogy milyen legyen az, aki beléphet a mennyek királyságába. Legelőször is az ilyen ember jelleméről szóltunk; majd, hogy az ő jobb igazságossága Jézushoz hasonlóan betölti a törvényt; végül, hogy milyen az ő titkon való, emberek előtt elrejtett igazságossága. Most pedig meg szeretnénk vizsgálni az anyagi javakhoz való hozzáállását.

Amikor a szentélyből kivitetünk a pusztába, szembesülünk a ruházkodás és az élelem kérdésével. Az Úr nem közönyös az anyagi dolgok jelentette problémák iránt. Itt azt mutatja meg nekünk, hogy azért, hogy ne úgy törjük magunkat a ruha és az élelem után, mint a pogányok, először Isten királyi uralmát és az Ő igazságosságát kell keresnünk. Ezzel nem azt mondja, hogy a ruházat és a táplálék ne lenne fontos, hanem hogy Maga a mennyei Atya fog gondoskodni ezekről. Esztelenség lemondani a mennyek királyságáról a ruházat és az élelem kedvéért! Ha az ember egyszerűen megtartóztatná magát attól, hogy ezekért a dolgokért küszködjön, hamarosan megtapasztalná, hogy az Atya gondot visel az ilyen jellegű szükségletekről is. És nem csak ruházata és tápláléka lenne, hanem övé lenne a királyság is. Ha azonban csak ezekre a dolgokra törekszik, legfeljebb ezeket fogja megszerezni, a királyságot pedig elveszíti közben.

Mt 6,19-24. Ezek az igeversek alkotják ennek a szakasznak az első részét. Ez azoknak szól, akik gazdagságra vágnak. „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, ahol a moly és a rozsdá megemészti, és ahol a tolvajok kiássák és ellopják.” Az Úr nem akarja, hogy a földön halmozzunk fel kincseket; azt akarja, hogy kincseket a mennyben gyűjtsünk. Gyűjtenünk kell, de nem saját magunknak; és a mennyben kell gyűjtenünk, nem pedig a földön. Hogyan gyűjthetünk a mennyben? „Aki könyörül a nincstelenen, az Úrnak ad kölcsön” (Péld 19,17). Kölcsön adhatunk az Úrnak. Nincs még egy adós, aki annyira megbízható lenne, mint Ő. Mennyire ingatag és bizonytalan dolog a földön kincset gyűjteni! A mennyben kincseket gyűjteni azt jelenti, hogy eladjuk mindenünket, és az apostolok lábához tesszük, hogy szétosszák; vagy odaadjuk azoknak, akiket az Úr arra nevelt fel, hogy gondukat viseljék; vagy odaadjuk az evangélium hirdetésére. Minden ilyen cselekedet olyan, mint amikor pénzt helyezünk el a bankban. Az Úrnak az a szándéka, hogy teljesen megszabadítson bennünket a vagyon hatalmából. Keressük annak lehetőségét, hogy a pénzünket a mennybéli számlára helyezhessük! Szánjuk rá az időt, és keressük a módját ennek! Hagyjuk, hogy a pénzünk kimenjen tőlünk, és elkezdjen gyűlni a kincsünk a mennyben. Sok hívőnek van mindenféle földi megtakarítása a bankban, de a vagyonukból nincs semmi a mennyei kincstárban. Igen esztelen vállalkozás az ilyen.

Miért nem engedi nekünk az Úr, hogy a földön gyűjtsünk kincseket? Mert „ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is”. Ezt az Úr biztos tudja. Hol van a mi szívünk? Kérdezzük meg magunktól, hol van a mi kincsünk valójában.

Ezt követően az Úr arról beszél, hogy micsoda elképesztő összefüggés van e kincs és a szellemi látásunk között. A test lámpása a szem, ahol a fény, a világosság összpontosul, de ki is árad. Ha tehát a szemünk tiszta (az angol fordítás szerint egy dologra néző), az egész testünk is világosságban lesz. Mit jelent az, hogy a szemünk tiszta? Azt, hogy egyedül a mennyben gyűjtünk kincseket. Nem azoknak van a legtöbb gondjuk, akik csak a földi kincsekkel törődnek, mert ők is egy dologra néznek. A legtöbb nehézséggel azok szembesülnek, akik megpróbálnak a mennyben is és a földön is kincseket gyűjteni. Ők a legaggodalmasabbak. A szemük nem egy pontra fókuszál, ezért nem képesek tisztán látni. De legyen csak minden kincsünk a mennyben, és a szem máris tiszta lesz, egyfelé néző; és az egész test világossággal telik meg.

A szellemi világosság és a kincs szorosan összefügg egymással. Sokan nem azért nem szellemiek, mert valami ne lenne rendben a szellemükkel, hanem a pénzük miatt. Akinek az egész teste világos, az egészen telve van kijelentéssel. Az ilyen embernek a szeme tiszta, egyfelé néz. El kell, hogy jöjjön a nap, amikor odajövünk az Úr elé, és azt mondjuk: „Uram, az egészséget a Te kezébe teszem.” Hátat fordítunk a világnak, és a kincseinket mindig egyedül a mennybe továbbítjuk. Akkor a szemünk tiszta lesz, és az egész testünk világos. Sokakat azok közül, akik nem látják tisztán a bibliai igazságokat, akiknek az útja nem egyenes, és akik nem látják világosan a gyülekezettel kapcsolatos igazságot, a vagyon és a tulajdon tart befolyása alatt. Sok probléma származik a kétszívűségből, a nem teljes odaszánásból. Ami azonban teljesen megakadályozza az embert abban, hogy lásson, az a pénz. Mert belül a szívben ott rejtőzik valamilyen titkos kívánság.

A 23. vers a negatív oldalt mutatja be. A „gonosz” a „tiszta” ellentéte. Azt jelenti, hogy az ember nem hajlandó lemondani sem a világról, sem a királyságról – ettől pedig kétszívűvé válik. A sötétségben lévő ember kétszívű ember. Azért nem tudja Isten Igéjét megérteni, mert gond van az odaszánásával. Ha az odaszánás hiányos, a szem megbízhatatlanná válik, az egész test pedig sötét lesz. Végül az Úr meghozza az ítéletet: „Ha tehát a benned lévő világosság sötétség, milyen nagy akkor a sötétség!” A világosság sötétségre vált. Sokan próbálnak világosságot csiholni a sötétségből, és azt tanként továbbadni. Mekkora lehet ennek sötétsége! Nagyon kell tartanunk ezért minden olyan tanítástól, ami tökéletlen odaszánásból származik. Ha nem szántam magam oda áldozatul, vagy ha az odaszánásomból valami hibádzik, bármennyire biztos legyen is a meggyőződésem, a szívem gondolata rendkívüli módon megbízhatatlan lesz. A nem teljes odaszánás téves ítéletet eredményez. A hegyi beszédben elhangzott tanítás helyes volta abból látszik, hogy abszolút odaszánást követel Isten szolgálatában.

A 24. versben az Úr új gondolatot vezet be: „Senki sem szolgálhat két úrnak.” Az egy dologra tekintő szem azt jelenti, hogy az ember vagy Istent, vagy a Mammon (a vagyont) szolgálja. Napjainkban a tanítványok egyik legnagyobb kísértése, hogy két úrnak szolgáljanak. De Isten és a Mammon kölcsönösen kizárják egymást. Nem tudjuk erővel belevegyíteni azt, amit Isten nem tűr meg. Amikor a Mammon befolyása összeütközésbe kerül Isten érdekeivel, mindig az utóbbi fog veszteséget szenvedni. (Olyan ez, mint amikor sós vizet keverünk az édesbe – mindig az édes veszít.) Ha a pénz és a vagyon kérdése nem megoldott, nem fog megoldódni a hitéletünk problémája sem. Az elmúlt néhány évben a mindenünk odaszánásáról beszéltünk. Nem véletlenül. Isten természete ugyanis szöges ellentétben áll a Mammon természetével: „vagy az egyiket gyűlöli, és a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat megveti”. Isten ma arra hív minket, hogy válasszunk. Mindenről le kell mondanunk ahhoz, hogy hirdethessük az evangéliumot. Valahányszor a gazdagság kialszik, fellobban az evangélium tüze.

Amit ezidáig az Úr üzenetéről mondtunk ebben a negyedik szakaszban, azoknak szólt, akiknek van vagyonuk. Ami most következik, azoknak szól, akiknek nincsen.

Mt 6,25-27. Az Úr itt a szegényeket szólítja meg. A pénz szeretete nemcsak a gazdagokra jellemző, hanem ez a kívánság a szegények között is megtalálható. „Ne aggódjatok az életetekért.” Miért ne? Mert az életünk több, mint étel, és a testünk több, mint ruha. Nem vagytok ti sokkal értékesebbek, mondja az Úr, mint a madarak? A 26-27. vers a táplálékról, a 28-30. pedig a ruházatról beszél. Az élelem kérdését a 26-27. vers igen egyszerűen elintézi. Isten sok élőlényt táplál a világon, és ez nem jelent Neki semmilyen nehézséget; akkor az emberek táplálása miért jelentene gondot a számára? Minden mást számításba veszünk, miért nem vesszük akkor számításba a felsorolásunkban Istent is? Ezt a tételt – Istent – nem vettük számításba az életünkben és a gondolatainkban. Gondoljátok csak meg: Nekünk van Istenünk!

Ha valóban Isten királyi uralmára és az Ő igazságosságára törekszünk, lassan megtanulunk Istenben bízni. A hitből való élet nem csak az igehirdetőké, hanem mindenkié, aki a mennyek királyságát keresi. A hitből való élet azt jelenti, hogy számolok Istennel az életemben és a gondolataimban. Ha nincsenek „hollók”, lesz egy „özvegyasszony”. Ha nincs „özvegyasszony”, lesznek „hollók” (lásd 1Királyok 17,1-16). Amikor pedig egyik sincs, az Úr még mindig ott van. Mi haszna hát akkor az aggódásnak? „Aggódásával pedig ki tudná közületek meghosszabbítani életét csak egy arasznyival is?” Mennyire értelmetlen tehát aggódnunk! Az aggódástól nem lakik jól, aki éhes. Isten az, aki az éhezőknek enni ad. Minden aggodalom hiábavaló. Amit meg tudunk oldani, amiatt nem kell aggódnunk, amit pedig nem tudunk megoldani, azon semmilyen aggodalom nem fog tudni segíteni. Az egész világ legnagyobb hiábavalóságainak listáját kétségkívül az aggodalmaskodás vezeti. Tanuljunk meg bízni a mi mennyei Atyánkban, hogy Ő legalább annyira képes ellátni bennünket táplálékkal, mint ahogyan az ég madarait is! A félelem nem dicsőíti Istent, és az aggodalom hoz rá szégyent leginkább.

Mt 6,28-30. Ezek a versek a ruházkodás kérdésével foglalkoznak. A mező liliomai nem szőnek, mégis, „Salamon teljes dicsőségében sem öltözködött úgy, mint ezek közül akár csak egy is”. „Ő, kicsinyhitűek!” – itt mutat rá az Úr, hogy mi tanításának fő mondanivalója ebben a részben. „A mező fűvét” – ez nem a csodálatos felépítésű liliomról, hanem a közönséges fűről beszél: „Ha pedig a mező fűvét, amely ma van, és holnap a kemencébe vetik, így öltözteti az Isten, nem sokkal inkább titeket?” A kicsinyhitű testvéreknek és a sokat kétségeskedőknek is meg kell tanulniuk bízni. Ne úgy éljünk ezen a földön, mint akiknek nincs Istenük!

Mt 6,31. Ez a következő vers összekapcsolja a táplálékot a ruházkodással. Amint aggódni kezdünk az élelem és az öltözet miatt, a hasznos voltunk elvész. Meg kell üresítenünk a szívünket az ilyesmitől, hogy teljes mértékben az Úr rendelkezésére állhassunk. Mert ha a szívünk aggodalommal telik meg, a kezünk nem lesz képes az Úr munkájába fogni.

Mt 6,32. Itt az Úr a keresztényekhez szól: „Mindezt a pogányok kérdezzetik; a ti mennyei Atyátok pedig tudja, hogy szükségetek van minderre.” Ezt *hinnünk* kell; mert csakis akkor fogjuk először Isten királyságát és az Ő igazságát keresni.

Mt 6,33. Ebben az Úr nekünk adott parancsát látjuk: „keressétek először az ő királyságát és igazságosságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek”. A parancs első részét nekünk kell megtennünk; azaz az Ő királyságát és az Ő igazságosságát kell először keresnünk. Ne az élelmet és a ruházatot keressük először, hanem a királyság jellemvonásait, azokat a reakciókat, melyek felülmúlják a világéit, és az elrejtett, titkon való igazságosságot. A másik felét pedig Isten cselekszi. Az a kifejezés, hogy „mindezek” az ételt, italt és a ruhákat jelentik. „(...) ráadásul megadatnak nektek.” Mit jelent,

hogy „ráadásul”? Azt jelenti, hogy elnyerjük a királyságot és az igazságosságot, *plusz* ezeket is mind. Megkapjuk a királyságot, megkapjuk az igazságosságot, a ruhát és az ételt viszont sokkal könnyebb megkapni, ezért ezek *ráadásul* megadatnak. Ha a királysághoz és az igazságossághoz helyes a hozzáállásunk, nem lesz gondunk a táplálékkal és a ruházattal sem. Ha a királyság nekünk adatik, és az igazságosság is nekünk adatik, akkor épp az ételt, italt, ruházatot ne kapnánk meg? Ami azt illeti, ezek *ráadásul* mind megadatnak nekünk.

Mt 6,34. Ebben a versben pedig a fenti gondolat végkövetkeztetését látjuk: „Ne aggódjatok tehát a holnapért”. Az Úr tudja, hogy aggodalmaink főként a holnappal, a jövővel kapcsolatosak. A világ nem igazán szokott aggódni a máért. A holnap aggodalmával meg hadd törődjön majd a holnap! Isten kegyelme mindig elegendő a tényleges szükségletekre, de nem a képzeletünkben létező problémákra. A holnap aggodalma pedig a képzelet birodalmába tartozik. Tanuljunk meg ezért aggodalom nélküli életet élni! Aki mindig aggódik, az nem alkalmas Isten királyságára. Lehet, hogy egész Sanghajban mi vagyunk a legszegényebbek, de mi vagyunk a legkevésbé aggodalmasok is.

Hogy nem aggodalmaskodunk és nem nyugtalankodunk, nem jelenti azt, hogy nincs munkánk és nem dolgozunk. A két kezünk munkájával kell tisztességes módon megkeresnünk a ruhára és az élelemre valót. De miután ezt megtettük, többé ne aggodalmaskodjunk!

Ötödik szakasz

Mt 7,1-12

A hegyi beszéd ötödik szakaszának azt a címet adhatnánk, hogy „Isten kormányzása” – azaz, hogyan kormányozza Isten a gyermekeit. Miként vehetők ezek az igeversek egyetlen szakasznak? Világosan meglátjuk, amikor egymás mellé tesszük a 2. és a 12. verset. A 2. vers második felében az Úr ezt mondja: „Amilyen mértékkel mérték, nektek is olyannal mérnek.” A mérték jelenti az egyensúlyt. A 12. versben pedig azt mondja az Úr: „Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük.” Mindkét vers ugyanazt jelenti. A 2. vers elkezd, a 12. pedig befejezi a gondolatot. Ha pedig mindkét vers ugyanazt a témát tárgyalja, logikus feltételezés, hogy a közöttük lévő igeversek is mind ugyanarról szólnak. Ez a Biblia tanulmányozásának egyik alapelve. Minden egyéb magyarázat óhatatlanul csak helytelen lehet. Ezért hiszem, hogy ez a tizenkét vers egyetlen összefüggő egységet alkot, és ugyanazzal az egy témával foglalkozik. Nem szabad különálló igékként kezelni őket.

Mt 7,1. „Ne ítéldetek, hogy ne ítéltessetek!” Az Úr itt semmiképpen nem utalhat a világi kormányzás vagy a közigazgatás területére, hiszen Pál a Róma 13-ban egyértelműen kimondja, hogy Isten sok bírát és felettes hatalmat rendelt a földön, akiknek nyilvánvalóan ítélniük kell. A Máté 7 tehát semmiképpen nem vonatkozhat a világi kormányzásra. Az 1Korinthus 5,12-ben azt mondja: „Mert mit tartozik rám a kívül valókat megítélni? Avagy ti nem a belül levőket ítéldetek-e meg?”. Ez a helyi gyülekezetben történő ítélethozatalról beszél, amely értelmében például kizárnak valakit a gyülekezetből. A Máté 7-ben azonban ez a kifejezés, hogy „ne ítéldetek”, azt jelenti, ne beszéljétek ki egymást, ne vonjatok le könnyelmű következtetéseket mások indítékait és szándékait illetően, mert ezeket nem tudhatjuk. Az is idetartozik, hogy ne keressétek hibákat másokban, és ne kritizáljuk őket. Valamint azt is mondja, hogy ne kezeljük tényként a saját véleményünket, és ne engedjük, hogy

személyes rokonszenv, érdek és elfogultság – vagy éppen bosszúvágy érvényesüljön a mások ügyeit érintő bármilyen beszélgetésben.

Ítélni azt jelenti, hogy én és az *én saját* mondandóm ugyanazon az oldalon állunk; azt jelenti, hogy a saját szubjektív érzéseim, véleményem szerint szólok, nem pedig objektív nézőpontok alapján. Aki ítélkezik, kétségkívül nem szabadult még meg önmagától. Érdekes módon, ebben a szakaszban később az Úr mondja: „Képmutató” (5. vers). Nem ítélkezik itt az Úr maga is? Ellentmondana Önmagának? Nem, mivel itt az Úr *objektív, tényszerű* megállapítást tesz. Az ítélkezés ellen Jakab kel ki a legerőteljesebben, ő maga mégis sok mindenkit elítél. Azonban Urunkhoz hasonlóan ő is *objektíven, tényszerűen* teszi; nem a maga rigolyái, a saját rokon- vagy ellenszenve alapján. Az Úr nem ezt tiltja meg itt a Máté 7-ben. Abban a fajta ítélkezésben, amelyet az Úr viszont határozottan tilt, az egyéni érzések is szerepet játszanak. Lehet, hogy nem hamis vagy téves az ítélet, mégis olyan módon hangzik el, amelyet az Úr Jézus helytelenít. Értsük meg világosan, hogy még az igazságnak megfelelő beszéd is lehet ítélkezés, ha az ember saját érzése is bevonódik; ha ugyanis a bensőnk örvendezik, amikor gyászolnia kellene; vagy az ítéletet szemrehányásként mondjuk ki, holott a cél az illető helyreállítása lenne – akkor ez bizony ítélkezés.

„Ne ítéljete, hogy ne ítéltessetek” – ez Isten kormányzásának alapelve. Ez az a mód, ahogyan Isten neveli és tanítja gyermekeit. Ez az az alapvető szabály, melynek mentén kormányoz, azaz, ahogyan mi ítélünk másokat, Ő is hagyni fogja másoknak, hogy minket is ugyanúgy ítéljenek. Ha tehát kritizálnak bennünket, ne legyünk felháborodva, hiszen mi is kritizáltunk másokat. Ilyen Isten kormányzása. „Amit vet az ember, azt fogja aratni is” (Gal 6,7). Isten ezen a módon kormányoz. Minél előrébb jár valaki, annál szigorúbban fogja megítélni saját magát, annál kevésbé fog megítélni másokat, és annál elnézőbb lesz velük szemben.

Máté 7,2. Az 1. vers az ítélkezéstről beszél; a 2. vers a „hogyan” hangsúlyozza: „Mert amilyen ítélettel ítéltek, olyannal ítéltettek; és amilyen mértékkel mértek, nektek is olyannal mérnek.” Gyakran megesik, hogy amit egy testvér csinált, azt mi a szájunkra vesszük, amit meg mi tettünk, azt mások veszik a szájukra. Mások feddésekor csak attól félünk, hogy nem vagyunk elég határozottak – de amikor bennünket vesznek elő akár csak egy kicsit is, azt nem tudjuk elviselni. Sok hívő van így. Isten gyermekeinek a szíve telve kellene, hogy legyen szeretettel. Még a feddésünknek is telve kellene lennie szeretettel. Szeretet nélkül semmit sem lehet jól csinálni.

Máté 7,3. A 3. verstől kezdve sok mindenről esik említés. „Miért nézed a szálkát testvéred szemében, a magad szemében pedig miért nem veszed észre még a gerendát sem?” Azért látunk hibát másokban, mert bennünk magunkban is hiba van. Ha képesek vagyunk észrevenni az aprócska szálkát a testvérünk szemében, miért nem tudjuk meglátni a hatalmas gerendát a sajátunkban? Minél tisztátalanabb valaki, annál inkább képes meglátni a tisztátalanságot másokban. És minél szentebb valaki, annál kevésbé talál hibát másokban. Egy jó természetű ember pedig egyáltalán nem talál hibát. De minél jobban ismeri valaki a maga hibáit, annál könnyebben megtalálja a hibát másokban is. A bűn miatt az emberi természetet különösen is foglalkoztatja a bűn. Miért van az, hogy olyan könnyen megdöbbenünk Ábrahám hazugságán és Dávid házasságtörésén, de sok időre és erőfeszítésre van szükségünk, hogy felfedezzük a jó dolgukat is? Azért van ez, mert bűnősként a természetünkhöz közel áll a bűn. Annak, akihez a saját életében közel áll a bűn, rögtön a másoknak a hiányossága jut eszébe, amikor a nevét megemlíti előtte. Aki viszont a szentség felé tart a saját életében, annak valami szép dolog jut az eszébe a másokról, amikor a nevét meghallja. Ezt mi magunk is kipróbálhatjuk. A szemünkben lévő gerenda révén furamód még a legapróbb szálkát is észrevesszük a testvérünk

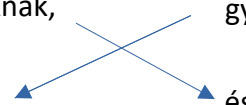
szemében. Amiből sok van bennünk, azzal gyakran pontosan tisztában vagyunk, és többet veszünk észre belőle másokban.

Máté 7,4-5. A 4. vers arról szól, hogy meglátunk valamit, az 5. vers pedig arról, hogy kivesszük. Az előző versből megtudjuk, hogy a szemünkben lévő gerenda készlet bennünket arra, hogy meglássuk a szálkát a testvérünk szemében. A második vers pedig azt mutatja meg, hogy a szemünkben lévő gerenda miatt nem tudjuk kivenni a testvérünk szeméből a szálkát – azaz nem tudunk segíteni neki. Kritizálni egy dolog, segíteni egy másik. A kritizálás nem kerül semmibe, a segítség viszont sokba kerül: „Ti, akik szellemiek vagytok, igazítsátok útba az ilyent”. Előbb nekünk magunknak kell szellemiakké válnunk, és csak utána tudunk másokat helyreállítani. A szellemivé válás pedig nagyon sokba kerül az ember énjének. Könnyű meglátni a hibát másokban, de az nem segít semmit. Az olyan értelemben vett ítékezés, mely ellen Jézus itt felszólal, semmit nem állít helyre. Először nekünk magunknak kell a helyünkre kerülnünk. Ha mi nem vettük ki azt a hatalmas gerendát a saját szemünkből, nem fogjuk tudni az aprócska szálkát sem kivenni a testvérünk szeméből.

„Képmutató, vedd ki előbb saját szemedből a gerendát” – azaz saját magunkat kell szigorúan megítélnünk Isten előtt; és csak akkor leszünk képesek másoknak segíteni. A „ne ítélj” parancsa, melyről az Úr itt beszél, arra a fajta ítékezésre vonatkozik, amikor az illető maga még nem lett helyesen megítélve, mégis hangoztatja a saját véleményét. Ha azonban kivéteket a gerenda, megvilágosodunk; és ezáltal fogunk tudni segíteni a testvéreinknek, hogy világosságot lássanak. Ez immár nem ítékezés többé.

Máté 7,6. „Ne adjátok oda a kutyáknak azt, ami szent, gyöngyeiteket se dobjátok oda a disznók elé, nehogy lábukkal széttapossák azokat, majd megfordulva széttépjenek titeket.” A görög nyelv egyik jellegzetességére, a mondat páros felépítésére látunk itt példát, melyet így lehet ábrázolni:

Ne adjátok oda azt, ami szent a kutyáknak, gyöngyeiteket se dobjátok oda a disznók elé,
nehogy széttapossák lábukkal azokat, és megfordulva széttépjenek titeket.

A kutyának és a disznónak egyértelmű szimbolikus jelentése van az Igében. Mózes 3. könyve alapján mindkettő tisztátalan állat. A kutya teljes mértékben, belül is és kívül is tisztátalan. A disznó tisztátalan belül, de kívül tiszta, mert „hasított körmű ugyan, mégpedig egészen kettéhasadt körmű, de nem kérődzik” (3Móz 11,7). A kutyák ezért az elveszetteket képviselik, a disznók pedig a képmutatókat, vagy névleges keresztényeket. (Egyes magyarázók szerint a kutyák a bűnösök, a disznók pedig gyülekezeti tagok.) Ha a szent dolgokat a kutyák elé vetjük, képtelenek lesznek felismerni, hogy ezek szentek. Ezért, mivel nem elégítetnek meg, sőt, még elégedetlenek is lesznek, megfordulva széttépnek minket. Ha pedig gyöngyeinket a disznók elé szórjuk, nem fogják felismerni értékes voltukat, ezért szét fogják taposni őket.

Az emberek megítélésekor ne feledjük, hogy a világban körülöttünk nemcsak testvérek élnek, hanem kutyák (bűnösök) és disznók (névleges gyülekezeti tagok) is. A [szellemi dolgokat illető] megítélésünk a mi szemünkben nagyon drága, a legszentebbek közé tartozik. A kutyák azonban megmarnak és széttépnek minket, a disznók pedig a lábuk alá tiporják ezeket. Hiábavalóság lesz a beszédünk, mert nem képesek fölfogni. A „szent dolgaitok” mindenekelőtt itt Jézusnak a hegyi beszédben elhangzott tanítására utalnak. Ha a világot a hegyi beszéd magasabbrendű tanítására alapozva ítéljük meg, a világ megfordulva széttép bennünket. Ha pedig ezt a tanítást az áltestvérek (a

névleges gyülekezeti tagok) számára is erkölcsi mérceként állítjuk, szét fogják taposni, mert semmilyen hajlandóságot nem éreznek iránta. A világ jogalapként fogja használni a támadásra, a névleges tagok pedig nem értékelik. Különböző mértékkel kell ezért mérnünk. Akármilyen mértékkel mérünk a valódi testvéreknek, ők is ugyanilyen mértékkel fognak mérni nekünk. A világi emberek azonban vagy megfordulva széttépnek minket, vagy összetapossák lábukkal a mérceinket.

Máté 7,7-11. „Kérjétek, és adatik nektek, keressetek, és találtok, zörgessetek, és megnyitattik nektek” (7. v.). Az Úr a 8. vers szavaival erősíti meg a 7. vers ígéretét. E két vers jelentésének három fokozata van. A „kérjétek”-hez nem kapcsolódik cselekvés, tehát ez vágyat fejez ki. A „keressetek”-hez cselekvés is tartozik, csak a kereső még nem találta meg a megfelelő helyet. A „zörgessetek”-nél azonban már megérkezett oda. Isten minden imádságot meghallgat; felelete pedig igen bőkezű. A 9. és a 10. versben az Úr olyan példát használ, amely biztosítékot jelent erre a hatalmas ígéretre – méghozzá minden fenntartás nélkül. Miért van ez vajon, hogy ha kérünk, akkor adatik nekünk; ha keresünk, akkor találunk; ha pedig zörgetünk, akkor megnyitattik nekünk? Mert Isten ígéje így szól a 11. versben: „mennyivel inkább ad jókat a ti mennyei Atyátok azoknak, akik kérik tőle”. A világ gyermekei, úgy tűnik, okosabbak, mint a világosság gyermekei. *Közülük* egy sem kér soha követ vagy kígyót. De mi, a világosság gyermekei nem vagyunk ennyire okosak. Mi néha összetévesztjük, és kőnek nézzük a kenyeret, a halat meg kígyónak. Az Atya mindig felel nekünk, de nem feltétlenül aszerint, amit kérünk. Amikor helytelenül kérünk, Ő helyesen válaszol. Az imádság megválaszolásakor Isten a *Maga* ismerete szerint cselekszik, nem a miénk szerint. Az Atya jó dolgokat ad nekünk, de nem feltétlenül azt, amit kértünk Tőle.

Máté 7,12. Amikor ezt a szakaszt egyben megnézzük, felfigyelünk arra, hogy mindent párokban fogalmaz meg; például, a mi mértékünk és a mások mértéke; a mi gerendánk és a mások szálkája; a szent dolgok a kutyáknak, és a gyöngyök disznók elé (azzal, hogy széttapossák); a földi atyák jó ajándékai a gyermekeiknek, és a mennyei Atya jó ajándékai nekünk. A 12. versben látjuk a gondolatmenetet befejező ígét: „Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük”. Az emberekkel való bánásmódunkat az vezérelje, hogy mi hogyan szeretnénk, ha bannának velünk, ne pedig az, ahogyan ők velünk bannak. A másokhoz való keresztény hozzáállás és cselekedet a legmagasabb rendű elvet követi. Nem befolyásolják a tények. A keresztény ember minden ereje belülről származik, nem pedig a körülményeiből. Ez azért van, mert a keresztényben ott van Krisztus élete. Nekem, mint kereszténynek tehát ezáltal a belső erő által kell cselekednem.

Isten úgy fog velünk bánni, ahogyan mi bánunk másokkal. Tehát (1) a testvérekkel legyünk elnézők; és (2) a nem hívő pogányok és az áltestvérek elé ne tárjunk szellemi dolgokat meggondolatlanul. Isten ígéje itt Isten fegyelmező neveléséről is beszél. Különösen a 11. versben láthatjuk, hogy a mennyei Atya úgy ad jó dolgokat gyermekeinek, ahogyan a földi atyák is jó dolgokat adnak a gyermekeiknek. Mivel az emberek így adnak, a mennyei Atya is így ad. Ilyen módon befolyásolják a mennyei Atya cselekedeteit az ember tettei.

A 12. vers a végkövetkeztetés: „Amit *tehát* – azaz, a közvetlenül ez előtt elhangzott tanítás alapján – szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük”. Ez a zárszó. „Ha tehát ti gonosz létekre tudtok jó ajándékokat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább ad jókat a ti mennyei Atyátok azoknak, akik kérik tőle?” Ezt az imádságra adott válasszal kapcsolatban mondja. A 11. versben az áll, „ha tehát *ti*”, nem pedig „ha tehát *mi*”. Ez annyira csodálatos. Bár apróság, mégis azt mutatja, hogy Urunk a bűnösöktől különválasztott Isten. A törvény és a próféták összefoglalása az,

hogy szeressük felebarátainkat – hogy jót kívánjunk számukra és ne gonoszt. Az Úr kijelenti, hogy nem azért jött, hogy eltörölje a törvényt és a prófétákat, hanem azért, hogy betöltse őket. Ha pedig a törvény és a próféták az emberek javát keresték, mennyivel inkább a mi Urunk tanítása? Betölteni jött, nem pedig lerombolni.

Hatodik szakasz

Mt 7,13-29

A Máté 7,13-29-ig tartó szakasz a hegyi beszéd utolsó része, és az „Elhívás tanítványságra” címet viselhetné. Az Úr három különböző igével mutatja meg, miként hív bennünket arra, hogy tanítványai legyünk. A hegyi beszéd első öt szakaszából megtudjuk, hogyan viselkedjenek azok, akik a mennyek királyságát keresik. A Mt 7,13-tól kezdve pedig, mely a hegyi beszéd hatodik, egyben utolsó szakasza, az Úr arra hív bennünket, hogy mi is ilyenek legyünk.

7,13-14. Az *első* igénk ebben: „A szoros kapun menjetek be.” Az Úr elismeri, hogy szűk ez a kapu; de ezen kell belépnünk ahhoz, hogy ezen az úton járassunk. Hogyan lehet ezen a kapun belépni? Korábban, világi emberekként természetes módon büszkék és önteltek voltunk. Most azonban oda kell szentelnünk magunkat az Úrnak, és teljesen át kell adnunk magunkat Neki. Be kell lépnünk az általa elrendelt bejáraton. Ha ezt nem tesszük meg, soha nem fogunk tudni ezen az úton járni. El kell határoznunk a szívünkben, hogy odaszánjunk magunkat, hogy teljesen átadjuk magunkat Neki. Az Úr itt megmondja, hogy ezen a kapun keresztül kell belépnünk. Miután hallottuk a hegyi beszéd tanítását, egyedi odaszentelés szükséges a részünkről, azaz mindnyájunknak az Úr egyénre szabott bánásmódjára van szükségünk. Azután indulhatunk el ezen az úton. Lehetetlen csak úgy félvállról a mennyek királysága emberévé válni.

„Mert tágas az a kapu, és széles az az út, amely a pusztulásba visz, és sokan vannak, akik azon járnak. De szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik megtalálják azt.” A hegyi beszéd érintőlegesen szól a keresztények jutalmazásáról és fegyelmezéséről is. Az „élet” itt az ezeréves királyságban töltött életet jelenti. Az Igében az „élet” egyes helyeken az örökkévalóságra vonatkozik, ugyanakkor gyakran még az „örök élet”, „élet” vagy „élni” szó is az ezeréves királyságra utal, például a Márk 9,43-47-ben, a Lukács 13,28-29-ben, a Róma 5,17-ben és a Galata 6,8-ban. Mindezek a szakaszok az ezeréves királyságban való életről beszélnek.

Nagyon fontos, hogy világos különbséget tegyünk a jutalom és a kezdeti üdvösség [újonnan születés] között. Az a kifejezés például, hogy „a jövő korszakban pedig örök életet” (Márk 10,30) a királyságra vonatkozik. Bizonyos igeszakaszokban azt találjuk, hogy egyeseket fenyegetés érhet a királyság ideje alatt; erre utal például: „méltó a gyehenna tüzére” (Mt 5,22), vagy hogy inkább „csonkán és sántán mégy be az életbe, minthogy két kézzel vagy két lábbal dobjanak (vessenek) az eoni /világ/korszakig tartó/ tűzbe” (Mt 18,8 – Vida ford.). Ezek a szakaszok a királyságban gyakorolt vagy megtapasztalt fegyelmező nevelésről beszélnek. Mindazonáltal üdvösségünk biztos és bizonyos. Akinek örök élete van, annak lehet ugyan, hogy „árt a második halál” (Jel 2,11), de nem tapasztalja meg magát a második halált. A keresztény ember veszteséget szenvedhet, és némelyek esetében ez elkerülhetetlennek látszik, de mindazonáltal nem fognak elveszni örökre – a veszteséget tehát minden bizonnyal a királyság időszaka alatt fogják megtapasztalni.

A romlásba vezető kapu tágas, az út pedig széles. Az Úr parancsa azonban számunkra az, hogy a szoros kapun lépünk be, mert egyedül ez vezet el bennünket az ezeréves királyságban való élethez és

jutalomhoz. Az Úr arra hív most minket, hogy fogadjuk el a hegyi beszéd tanítását, mert ez az a szoros kapu és ez az a keskeny út. Válaszoljunk az Úr hívására!

7,15-23. Ez a *második* ige ebben az utolsó szakaszban. Hallottuk az Úr tanítását a hegyi beszédben – most az a dolgunk, hogy óvakodjunk a hamis prófétáktól. Mindenki, aki kiszélesíti ezt a kaput, vagy megváltoztatja ezt az utat, az hamis próféta. A hamis próféták azért jönnek, hogy kiszolgálják az ízlésünket. Megmásítják az Úr igéjét. Báránybőrt öltenek magukra, hogy külsőleg úgy tűnjenek, mint akik az Úréi, belül azonban ragadozó farkasok; nincs bennük a Krisztus élete. A hamis próféták azok, akik ugyan báránybőrbe öltöztek, de szavaik farkasok szavai. A hegyi beszéd az Úr beszéde; a hamis próféták beszéde azonban saját magukból származik. Gyümölcsseikről lehet felismerni őket; a gyümölcsök ugyanis a maguk természete szerint teremnek. Nem az a kérdés, hogy van-e gyümölcs vagy nincsen; hanem hogy milyen *fajta* gyümölcs terem a maga természete szerint? Az *emberi* tanítás kegyetlen, vad, ádáz, letaglózó lehet; nem képes gyönyörű jellemet létrehozni. Az a jellem, amelyet az ember énjéből származó tanítás formált, teljesen különbözik az Úr tanítása által formált jellemtől. Az ember erőszakos tanítása csak gonosz jellemet tud kialakítani. Tövisbokorról nem szedhetünk szőlőt; ugyanígy, egyedül a helyes tanítás hozhat létre megfelelő jellemet. Minden fát, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágnak, és a tűzre vetnek. Ez az erőszakos tanítás azonban nem csak a világban található meg, hanem a kereszténységben is jelen van. Ha megnézzük, milyen jellemet formált, megláthatjuk az ilyen tanítás helytelen voltát. Bármely tanítás, amely eltér a hegyi beszéd tanításától, rossz tanítás.

„Nem mindenki megy be a mennyek királyi uralmába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram” (21.v.). Nem azt mondja, hogy „senki nem megy be”, hanem azt, „nem mindenki megy be”; hiszen némelyek csak a szájukkal mondják, Uram, Uram, miközben nem hagyják, hogy az Úr valóban Úr legyen a gyakorlati életükben is. „Nem mindenki” – ez az ige nem az üdvösséggel, hanem a királysággal kapcsolatos. A hegyi beszéd a mennyei Atya akaratát jelenti ki. Mindenki, aki ezt megtartja, beléphet a mennyek királyságába.

A 22. és a 23. versben azt látjuk, hogy az Úr akaratlanul is a „nekem” személyes névmást használja. Öntudatlanul is felfedi személyét ezen a helyen. „Sokan mondják majd nekem ama napon [az ítélet napján]: Uram, Uram”. Mennyire értékes ez az ige! Mellékesen elárulja, hogy Ő Maga lesz az a jövőbeli Bíró. Az Ige tanulmányozásakor ezekre a helyekre gondosan fel kell figyelniük.

A 22. versben szereplő ige különösen is fontos azoknak a testvéreknek, akik túlhangsúlyozzák a szellemi ajándékokat. Ezeknek nincs semmi közük az üdvösségünkhöz. A szellemi ajándékokat úgy kapjuk, hogy a Szent Szellem leszáll ránk, míg a szellemi gyümölcsök a Szent Szellem bennünk lakozása által teremnek. Ez a kettő különbözik egymástól. A Szent Szellem munkája bennünk ugyanis kettős: az egyik a szellemi életért, a másik a szolgálatban való erőért van. Az ajándékok kitöltése nem teszi szentebbé az életünket. A korinthusi hívőknek például sok ajándékuk volt, de hústesti keresztények maradtak (vesd össze különösen az 1Kor 1,5-7-et a 3,1-3-mal). Ezért lehetséges ajándékokkal gazdagon felruházottnak lenni, ugyanakkor hústestinek maradni. Az ajándékok ugyanis nem függenek össze a belső étellel. Segíthetnek mások életének, de nem az ember saját életének. Könnyen megeshet az is, hogy minél több az ajándék, annál büszkébbé válik valaki. Az ilyen ember lehet, hogy nem ismeri a hegyi beszéd tanítását a gyakorlatban, és kizárhatják a királyságból. Helyesen kell tudnunk megítélni a szellemi ajándékok értékét. Nem nézzük le ezeket; sőt, bátorítjuk a testvéreket, hogy törekedjenek ezekre az ajándékokra. De hisszük, hogy az életre is nagy szükség van, sőt, az éltre *még inkább* szükség van.

„Sohasem ismertelek titeket” (23. v.). Ez azt jelenti: „Nem ismerlek el benneteket.” Más szóval, az Úr nem elégszik meg azokkal, akiknek csak kifelé megnyilvánuló ajándékaik vannak, de nincs bennük a királyság élete. „Ti gonosztevők” – a görögben ezt azt jelenti, „ti törvénytelenséget cselekvők”. Mindent a saját akaratotok szerint csináltok, és nem Isten akarata szerint. A kereszt nem végezte el munkáját bennetek, mégis tele vagytok külsőleges tevékenységgel, és szemernyivel sem vagytok közelebb a mennyek királyi uralmához, mint azok, akik a legtávolabb vannak tőle. Az Úr a cselekedeteiteket és cselekedeteitek gyümölcsét úgy ítéli meg, hogy hiányzik belőlük a hegyi beszéd tanítása szerinti élet.

Ha összehasonlítjuk Máténak ezt a három fejezetét az 1Korinthus 13-mal, azonnal észrevesszük, hogy az Úr itteni tanítása a szeretetről szól. A cselekedet nem annyira lényeges, mint a jellemünk. Még a prófétálás, a démonok kiűzése és más hatalmas tettek végrehajtása is lehet törvénytelenység. Itt van a mi problémánk. Ugyanis a belsőleges kegyelem sokkal fontosabb, mint a külsőleges ajándék! A Szent Szellem gyümölcse sokkal szükségesebb, mint az ajándékok. A szeretet sokkal fontosabb, mint az erő. Aki ezzel tisztában van ma, azt ez alázatra inti. Jaj azoknak, akik túl későn jutnak erre a felismerésre! Isten legyen kegyelmes hozzánk, hogy mostantól fogva a hegyi beszéd tanítása lehessen a mérce az életünkben! Ez az igaz keresztényég mércéje. Ezen a kapun keresztül akarjunk belépni! És mostantól fogva ezt a tanítást akarjuk a mi utunkká tenni!

Foglaljuk össze: Két kaput és két utat láttunk. A szoros kapu és a keskeny út nem magára Krisztusra vonatkozik, aki igazán szólt, amikor azt mondta máshol: „Én vagyok a juhok ajtaja” (Jn 10,7), és „Én vagyok az út” (Jn 14,6). Nem, a kapu és az út itt a hegyi beszédben elhangzott tanításra vonatkozik. Amikor a keresztény ember *ezen* az úton jár, sok mindent a kapun kívül kell hagynia. Vagy az történik, hogy kizárja magát és vagyonát is, vagy kint hagyja a vagyonát, maga pedig bemegy. E között a kettő között kell választanunk mindnyájunknak. Erre az útra nem bukkan rá senki véletlenszerűen; ezt meg kell találni. Kevesen vannak, akik a mennyek királysága útján járnak. A magányosság az ára annak, ha Isten tetszésére akarunk élni. Mindenki, aki izgalomra vágyik, ki van téve annak, hogy azon az úton járjon, amelyet az Úr helytelenít. Milyen kevesen vannak a keresztények között, akik a hegyi beszéd tanítását gyakorolják! Ez azonban egyáltalán nem meglepő, hiszen azok is kevesen vannak, akik valóban Isten tetszésére akarnak élni. Ha veréb vagy, verébcapat vesz körül a földön. De ha sas vagy, egyesével számlálnak, mert a magányosság az ára a magasban szárnyalásnak. „Menjetek be” (13. v.). A legelső lépés az, hogy bemenjünk, enélkül semmi sem számít.

Miután hallottuk a hegyi beszéd tanítását, óvakodnunk kell a hamis prófétáktól, akik új tanításokat akarnak bevezetni a gyülekezetben. A Cselekedetek 20-ban látjuk, hogy Pál is pontosan ezt jövendölte meg, amikor így szólt: „távozásom után ragadozó farkasok jönnek közétek, akik nem kímélik a nyáját” (29. v.). Ezek a farkasok a hamis tanítók; ezek a báránybőrbe bújt „ragadozó farkasok”. Vannak, akik azt gondolják, hogy a rossz gyümölcs a szennyes, erkölcstelen dolgokat jelenti. Ez azonban nem feltétlenül van így, hiszen a Sátán olykor nagyon jó erkölcsű embereket használ, akik eszközeivé válnak a hamis tanításban. A báránybőr utalhat az erkölcsös magatartásra és a kellemes modorra – belül azonban farkasok. Amikor a Sátán megkísérli az embereket, magát a világosság angyalává változtatja (2Kor 11,4). Legsikeresebb taktikája, hogy a hamis tanítást jó erkölccsel vegyíti össze. Ilyen hamis próféták fognak feltűnni azzal a céllal, hogy a mennyek királyságának embereit elferdítsék azáltal, hogy megmásítják azt, amit az Úr megkövetel tőlük. Bármilyen lejjebb szállítja az Úr kívánalmait, és könnyűvé teszi azokat, mind a hamis próféták munkája. Évszázadok óta folyamatosan vannak hamis próféták a gyülekezetben, akik megkísérlik megváltoztatni a hegyi beszédben elhangzott tanítást.

Az Úr most a két fa példázatát használja. Egyfelől itt vannak a jó fák, mint például a szőlő vagy a füge; másfelől pedig itt vannak a rosszak, mint például a tövis vagy a bogáncs. A tövisbokornak olyasmi fekete bogyótermése van, mintha szőlő lenne, de nem az. A bogáncs szintén úgy néz ki, mintha éretlen füge lenne rajta, de nincsen. Ami egyformának tűnik, az nem feltétlenül ugyanaz. Az Úr azt mondja, hogy „minden jó fa jó gyümölcsöt terem”. A 17. és 18. versben azt látjuk, hogy újra és újra megismétli ezt. Ez olyan tény, amit nem lehet megváltoztatni vagy összetéveszteni. A fa itt nem az életre vonatkozik, hanem a tanításra. A jó fa a hegyi beszédben elhangzott tanítást jelenti, a rossz fa pedig a hamis próféták tanítását. Egyedül az Úr tanítása alakítja ki a mennyek királyságának embereit. A hamis próféták tanítása teremhet olyanokat, akik hozzájuk hasonlóan néznek ki, de az Úr kijelenti róluk, hogy nem azok.

Pál apostol azt mondja, hogy a szellemi gyümölcs a Szent Szellemtől jön (lásd: Gal 5,22). Az Úr pedig azt mutatja meg itt nekünk, hogy a szellemi gyümölcs a tanításból származik. Az az igaz tanítás, amit az Úr tanít, és amit a Szent Szellem használ bennünk arra, hogy jó gyümölcsöt hozzon létre az életünkben. Az Úr tanítása és a Szent Szellem munkálkodása együtt eredményezi az ilyen gyümölcsöt. A Szent Szellem belső működése nélkül a tanítás hasztalan. Ha a Szent Szellem bennünk van ugyan, viszont az Úr igéje még nem jött el hozzánk, akkor nem tudjuk a Szent Szellemet igénybe venni. Ahhoz, hogy gyümölcs teremjen bennünk, egyaránt szükségünk van a tanításra és a Szent Szellemre is. A hegyi beszéd különösen is hatékony abban, hogy gyümölcsstermesre ösztönözzön minket. Ez azért van, mert minél nagyobb a követelmény, annál inkább meg fog nyilatkozni a Szent Szellem ereje bennünk. Egy fiatal férfi- vagy nőtestvérnek az előrehaladása egyaránt függ a hegyi beszédben elhangzott tanítás követelményeitől és az élet ismeretétől is. Ha bárki gonosz tanításokat hirdet, azt kivágják, és a tűzbe vetik, mondja az Úr.

A 15-20. versben szerepel a példázat, a 21-23. versben pedig a példázat magyarázata. „Uram, Uram!” – ez a kiáltás lehet szőlő, de lehet tövis is; mert némelyek, akik kiáltanak, lehet, hogy alávetették magukat az Úrnak, míg mások esetleg saját magukra támaszkodtak. Senki sem tud engedelmeskedni az Úrnak anélkül, hogy a szívét ne adta volna át teljesen. Így válik külön tehát a szőlő és a tövis. Csak az engedelmesek alkalmasak arra, hogy belépjenek a mennyek királyi uralmába. A 22. vers megmagyarázza a rossz gyümölcsöt, a 23. versből pedig kiderül, hogy miért nem léphetnek be a mennyek királyságába azok, akik ilyen gyümölcsöt teremnek. A 22. vers azt jelzi, hogy vannak gyümölcsök, melyek szőlőnek vagy fügének látszanak, az Úr mégsem ismeri el őket, mert ez pusztán külső megjelenés. A 23. vers megmutatja, hogy az Úr pontosan tudja, hogy a prófétálás Isten akaratából történik-e vagy sem. Ha ugyanis nem, akkor az „törvénytelenység”. Bárki, aki saját magától tesz valamit, és nem Isten akaratát cselekszi, az törvénytíró.

„Távozzatok tőlem!” Ez a magyarázat. Ez magyarázza meg azt a korábbi kifejezést ebben a szakaszban, hogy „tűzbe vetik”, ami azt jelenti, hogy nem lehet szó a királyságba való belépésről. A királyságot egyedül engedelmesség által lehet megszerezni. Itt a cselekedetek nem pótolhatják az engedelmességet. Senki sem fáradozhat és munkálkodhat az Atya akaratának való engedelmesség helyett. A 13. versben azt olvassuk, hogy „sokan” vannak, akik a széles úton járnak; és a 22. versben szintén azt olvassuk, hogy „sokan” vannak azok, akiket el fog utasítani az Úr, ezért nem léphetnek be a menny királyságába. Igen jelentőségteljes, ha egymás mellé tesszük ezt a két „sokan”-t.

7,24-27. Nézzük meg most a két alapot. Ez a hatodik szakasz *harmadik* pontja. A „tehát” (24.v.) az előzőleg elmondottak összefoglalására utal. Az Úr igéje ez az alap. A „kőszikla” azt az ígét jelenti, melyet maga az Úr szólt. Minden cselekedet alapja a kőszikla. A példázat minden hívőt úgy mutat be,

mint aki házat épít; van, aki a kősziklára épít, míg mások a homokra építenek. Mindenki épít; egyedül az alap különbözik. A „kőszikla” annak a tanításnak az igéjét jelenti, melyet az Úr a hegyi beszédben elmondott. Ha erre építünk, az nagyon biztonságos. Mit ért házépítés alatt? Az Úr tanításának hallgatásából fakadó cselekedetet. Amilyen tanítást hallgatunk, az fogja meghatározni, milyen cselekedeteket végzünk. Az alap és a ház szorosan kötődik egymáshoz. A keresztény ember különféle cselekedeteiben annak a tanításnak az alapelve lesz megtalálható, amelyre hallgat.

Ez a ház nem pusztán azért épül, hogy az emberek lássák, és nem is egyedül azért, hogy ellen tudjon állni az esőnek, szélnek és árvíznek. Az ítélet napját megelőzően úgy tűnhet, hogy amelyik a kősziklára épült és amelyik a homokra épült, ugyanolyan. Azonban amikor az ítélet eljön, a homokra épült ház teljesen össze fog omlani. Ez párhuzamban áll azzal, amit Pál mond az 1Korinthus 3-ban a fáról, szénáról és szalmáról, amelyeket tűz éget meg. Itt, Máténál a cselekedetet (a végzett munkát) az eső, a szél és az árvíz próbálja meg; az 1Korinthusban pedig a tűz. Ezért nem szabad a saját elképzeléseink szerint élnünk, hanem csakis az Úr szerint. Azt látjuk ebből tehát, hogy a „kőszikla” az Úr igéje, a ház építése pedig a cselekedeteink.

„És mindenki, aki hallja ezeket az én beszédeimet és nem cselekszi meg azokat”. Számunkra úgy tűnhet, az a kifejezés, hogy „nem cselekszi meg azokat” arra utal, hogy nem történik semmilyen építési munkálat; de az Úr azt mondja, „a homokra építette házat”. Következésképpen az, hogy „nem cselekszi meg”, úgy értendő, hogy épül ugyan ház, de ebben az esetben a homokra alapozva. Ezért mindenki épít; ezért mindenki, aki él, cselekszik. Némelyek, miután hallották az Úr igéjét, a kősziklára építenek, míg mások nem követik az Úr igéjét, hanem helyette a saját gondolataikat követik. Minden cselekedet, melyet az ember nem az Úr igéjét követve végez, hanem munkálkodása a saját elképzelése szerint történik, az a homokra való építéshez hasonló. Mert amikor ráesik az eső, és jön az árvíz, és fújnak a szelek, az a ház teljesen össze fog omlani.

A két építő között az a különbség, hogy az egyik okos, a másik bolond. Ez megfelel a kétfajta szűznek a Máté 25-ben. Ha már az Úr tanítványává váltunk, akkor is megmarad az eshetősége annak, hogy a házuk összeomoljon. A mai naptól fogva minden cselekedetünket a hegyi beszéd tanítása szerint végezzük! Semmilyen más alapelve nem követhetünk. Egyedül a hegyi beszéd követése által fognak minket igaz kereszténynek tekinteni. Most, hogy hallottuk a hegyi beszéd tanítását, fogadjuk el itt és most az Úrnak ezt az alapelvét, és eszerint éljünk a földön! Akkor semmilyen próbatétel nem fog maga alá gyűrni bennünket. Még az ítélet végső próbája sem fog legyőzni minket.

7,28-29. Végül, a 28. versben azt olvassuk, „a sokaság”. Minél többet hirdetik az igét, annál többen hallgatják. Urunk eredetileg a tanítványokat szólította meg, de a sokaság is odajött a hegyre, hogy hallgathassák Őt. „A sokaság álmélkodott tanításán, mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudók” (28b-29. v.).

Copyright: Christian Fellowship Publishers - <https://www.c-f-p.com/>

Fordítás: <https://hitunkcelja.wordpress.com/>